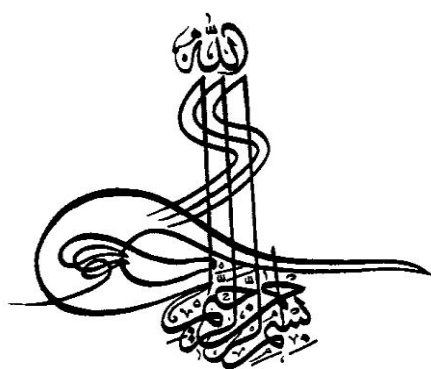

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

سیاست‌ها و اولویت‌های پژوهش و فناوری کشور

دیریند شوری عالی علوم، تحقیقات و فناوری

تابستان ۱۳۹۳

پیشگفتار

شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری (عتف) بنابر مصوبه مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۸۴ تشکیل شد. رئیس‌جمهور، رئیس‌شورا و وزیر علوم، تحقیقات و فناوری نیز نایب رئیس‌شورا است و دبیرخانه آن نیز بنابر مصوبه مذکور در وزارت علوم مستقر است. مهم‌ترین وظیفه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری، تعیین اولویت‌های بخش آموزش عالی، پژوهش و فناوری کشور و پیش‌بینی منابع مورد نیاز بخش‌های فوق در کشور است.

بنابر مصوبه مجلس شورای اسلامی نظارت بر عملکرد بودجه سالانه بخش پژوهش و فناوری کشور، از سال ۱۳۸۹ بر عهده شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری بوده است. براساس جزء یکم بند میم ماده ۲۲۴ قانون برنامه پنجم توسعه "کلیه دستگاه‌های اجرائی و مراکز تحقیقاتی وابسته به آنها و شرکت‌های دولتی که از اعتبارات بخش تحقیقات کشور (توسعه علوم و فناوری و یا اعتبارات پژوهشی) استفاده می‌کنند، موظفند این اعتبارات را بر اساس سیاست‌گذاری‌ها و اولویت‌های تحقیقاتی تعیین‌شده توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری هزینه کنند و هر سه ماه یک‌بار گزارش عملکرد خود را به دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری ارائه دهند. شورا موظف است پس از دریافت گزارش و حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد گزارش جامعی از عملکرد اعتبارات تحقیقاتی کشور را به همراه نتایج و دستاوردهای پژوهشی تهیه و پس از تأیید در شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به مجلس شورای اسلامی ارائه کند."

شورای عالی عتف به منظور تحقق اهداف فوق، به تشکیل کمیسیون دائمی اقدام کرد که تقریباً بر گیرنده تمام نمایندگان بخش دولتی کشور است و در حال حاضر جلسه‌هایی ماهانه دارد. وظیفه کمیسیون یاد شده، تلاش به منظور تحقق اهداف فوق و تهیه مصوبه‌های مورد نیاز شورای عالی است. علاوه بر کمیسیون دائمی، شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به منظور انجام وظایف قانونی^۱ و با هدف بهره‌گیری حداکثری از توان علمی و دانش تخصصی صاحب‌نظران و خبرگان دانشگاهی و دستگاه‌های اجرایی در حوزه‌های مختلف، اقدام به تشکیل ۱۱ کمیسیون تخصصی در زمینه‌های موضوعی و کمیسیون تدوین و هماهنگی سیاست‌های علم و فناوری، کرده است که هرکدام از آنها بر اساس وظایف قانونی شورا در حوزه تخصصی مرتبط فعالیت می‌کنند.

- کمیسیون تخصصی انرژی؛
- کمیسیون تخصصی علوم پایه؛
- کمیسیون تخصصی صنایع، معادن و فناوری اطلاعات و ارتباطات؛
- کمیسیون تخصصی سلامت، امنیت غذایی و رفاه اجتماعی؛
- کمیسیون تخصصی دفاع، امنیت ملی و سیاست خارجی؛
- کمیسیون تخصصی علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر؛
- کمیسیون تخصصی کشاورزی، آب و منابع طبیعی؛
- کمیسیون تخصصی فرهنگ و تمدن؛
- کمیسیون تخصصی حمل و نقل و عمران؛
- کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد و بازرگانی؛

---

۱. وظایف و اختیارات شورای عالی عتف در بخش سوم به طور مفصل بحث شده است.

• کمیسیون حقوقی و قضایی؛

• کمیسیون تدوین و هماهنگی سیاست‌های علم و فناوری؛

مهم‌ترین وظیفه کمیسیون‌ها تعیین اولویت‌های تخصصی بخش علم و فناوری کشور مرتبط با حوزه تخصصی مربوط و سپس نظارت بر حسن عملکرد دستگاه‌های دارنده بودجه پژوهشی در التزام به اولویت‌های مذکور است. همچنین شورای عالی عالی علوم، تحقیقات و فناوری، در همه استان‌های کشور نمایندگانی در کارگروه پژوهش و فناوری استان‌ها دارد که مهم‌ترین وظیفه ایشان هماهنگ‌سازی قابلیت‌های منطقه‌ای و فعالیت‌های علمی و فنی استان‌ها با اولویت‌های ملی بخش علم و فناوری است.

کمیسیون‌های تخصصی شورای عالی با عنایت به اسناد بالاستی (سند چشم‌انداز، برنامه پنجم توسعه، نقشه جامع علمی کشور و ...) و با بررسی و مطالعه حوزه‌های تخصصی مربوط طی سال‌های ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ در تعامل با دستگاه‌های اجرایی و جامعه علمی کشور اولویت‌های پژوهش و فناوری را مشخص کردند. با توجه به اسناد قانونی مذکور (جزء ۱ بند میم ماده ۲۲۴ قانون برنامه پنجم توسعه)، سیاست‌ها و اولویت‌های پژوهش و فناوری کشور در سال ۱۳۹۳، برای استفاده پژوهشگران، جامعه علمی و دستگاه‌های اجرایی ارائه می‌گردد.

امید است اجرای سیاست‌ها و اولویت‌های پژوهش و فناوری حاضر گام مهمی به منظور پیاده‌سازی نقشه جامع علمی کشور محسوب شود و نقطه عطفی برای همگرایی فعالیت‌های علمی، پژوهشی و فناورانه پژوهشگران فعال در نظام علم و فناوری باشد و با تحقق آنها، گام مهمی در تحول دانشگاه‌ها و

مراکز پژوهشی کشور به مراکز کارآفرین و نیازمحور و همچنین تقویت ارتباط سه‌گانه دولت، دانشگاه و صنعت برداشته شود.

در ادامه ابتدا بحثی کوتاه درباره چرایی و فرایند اولویت‌گذاری پژوهش و فناوری ارائه می‌شود. سپس در بخش اول سیاست‌های پژوهش و فناوری کشور، بخش دوم اولویت‌های پژوهش و فناوری مطرح و در نهایت در بخش سوم اختیارها و وظایف شورای عالی عتف به طور مختصر ارائه می‌شود.

وحید احمدی

دبیرکل شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱
مقدمه.....	۱
چرایی اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری.....	۱
روش‌های اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری.....	۳
فرآیند اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری.....	۴
بخش اول: سیاست‌های پژوهش و فناوری کشور.....	۷
۱- سیاست‌های پژوهش و فناوری.....	۹
الف - تقویت نظام سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور.....	۹
ب - پشتیبانی از نظام علمی و فناوری کشور.....	۹
پ - تقویت شبکه‌های تحقیق و توسعه ملی و فراملی از طریق:.....	۱۱
ت - بازنگری و توسعه نظام آموزشی کشور هم‌راستا با برنامه‌های توسعه.....	۱۲
بخش دوم: اولویت‌های پژوهش و فناوری کشور و طرح‌های کلان ملی.....	۱۳
۲- اولویت‌های پژوهش و فناوری.....	۱۵
۲-۱- کمیسیون تخصصی انرژی.....	۱۵
۲-۲- کمیسیون تخصصی علوم پایه.....	۱۷
۲-۳- کمیسیون تخصصی صنایع، معادن و فناوری اطلاعات و ارتباطات.....	۱۸
۲-۴- کمیسیون تخصصی علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر.....	۲۸
۲-۵- کمیسیون تخصصی کشاورزی، آب و منابع طبیعی.....	۳۲
۲-۶- کمیسیون تخصصی سلامت، امنیت غذایی و رفاه اجتماعی.....	۴۱
۲-۷- کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد و بازرگانی.....	۴۳
۲-۸- کمیسیون تخصصی فرهنگ و تمدن.....	۴۸
۲-۹- کمیسیون تخصصی حمل و نقل و عمران.....	۵۱
۲-۱۰- کمیسیون تخصصی دفاع، امنیت ملی و سیاست خارجی.....	۵۶

۱۱-۲- کمیسیون تخصصی حقوقی و قضایی	۵۹
۳- طرح‌های کلان ملی پژوهش و فناوری مصوب شورای عالی عتف	۶۲
بخش سوم: مروری بر اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری ۶۷	
مقدمه	۶۹
۱- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون اهداف، وظایف و	
تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۷۰
۲- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون برنامه پنجم توسعه	
کشور	۷۱
۳- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون حمایت از شرکت‌ها و	
مؤسسه‌های دانش بنیان	۷۳
۴- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق آیین‌نامه مناطق ویژه علم و	
فناوری	۷۵
۵- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق بند ۲۶ قانون بودجه سال	
۱۳۸۸	۷۷
۶- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق جزء دال بند ۲ قانون بودجه	
سال ۱۳۸۹	۷۸
۷- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق جزء الف بند ۱۰۸ قانون	
بودجه سال ۱۳۹۰	۷۹
۸- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق بند ۸۹ قانون بودجه سال	
۱۳۹۱	۸۰
۹- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق بند ۱۱۶ قانون بودجه سال	
۱۳۹۲	۸۱

مقدمه

چرایی اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری

اولویت‌گذاری، در واقع ابزاری است که سیاست‌گذار از آن برای تحقق اهداف و اجرای برنامه‌های خود در حوزه علم و فناوری بهره می‌گیرد. به عبارت بهتر، تعیین اولویت‌های پژوهش و فناوری، به سیاست‌گذار کمک می‌کند تا با تخصیص بخشی از منابع انسانی، مالی و نهادی و برنامه‌ریزی، مدیریت و نظارت بر آنها، در راستای اهداف و ارزش‌های ملی گام بردارد. در باب ضرورت تعیین اولویت‌های پژوهش و فناوری، همین بس که حوزه‌های پژوهش و فناوری بسیار متنوع و پرشمار هستند و منابع دولت‌ها محدود؛ بنابراین، ناگزیر باید برای تخصیص منابع محدود به حوزه‌های نامحدود، تدبیری اندیشید. تدبیری که به موجب آن، بتوان با ارائه توجیهی قابل قبول و قانع‌کننده، برخی حوزه‌ها را بر برخی دیگر ترجیح داد و این موضوع، در واقع، همان معنای اولویت‌گذاری است. همین مقدار، برای توجیه ضرورت پرداختن به مقوله اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری کافی به نظر می‌رسد اما چه‌بسا اشاره‌ای گذرا به برخی نکات دیگر نیز سودمند باشد:

- جهان امروز، به ویژه در حوزه علم و فناوری، دستخوش تحولاتی مهم و تأثیرگذار شده است؛ برخی روندهای پیشین مانند مزیت‌های ناشی از منابع طبیعی و مواد خام جای خود را به برتری در حوزه فناوری داده‌اند. از سوی دیگر فناوری‌ها نیز خود، با شتابی روزافزون در حال تغییر هستند. فاصله زمانی بین موج‌های نوآوری به مراتب کوتاه‌تر شده است. تحولات بنیادین یا به تعبیری انقلاب‌های صنعتی مبتنی بر فناوری، به سرعت به تحولات بعدی گره می‌خورند. فناوری‌های نوینی سر بر آورده‌اند که چه‌بسا،

با ظهور فناوری بعدی، در آینده‌ای نزدیک، چندان نوین نباشند. در یک جمله، تغییرات شتابان در حوزه علم و فناوری، ما را با آینده‌ای ناشناخته و مبهم روبه‌رو کرده است؛ آینده‌ای که به احتمال فراوان، روندهای گذشته و حال، راهنمای مناسبی برای شناخت آن نخواهند بود. در این صورت، اگر بدون اولویت‌گذاری، اجازه دهیم تا تخصیص منابع انسانی و مالی در حوزه پژوهش و فناوری، سیر طبیعی خود را ادامه دهد، چه‌بسا به زودی، با تغییر قواعد و زمین بازی، خود را در شرایطی ناگوار بباییم.

- در شرایط سراسر رقابتی امروز، تنها پرداختن به حوزه‌ها و موضوع‌های مهم، نمی‌تواند ضامن پیشرفت و توسعه باشد؛ آنچه اهمیت دارد، برتری در رقابت و پیشی گرفتن از رقیبان است. بنابراین حتی اگر به لحاظ منابع انسانی، مالی و نهادی بتوانیم تمامی حوزه‌ها را پوشش دهیم، بازهم تمرکز بر شمار محدود و مشخصی از حوزه‌ها و تلاش برای ایجاد فاصله با دیگر رقبای، به راهبردهای دوراندیشانه و رقابتی حاکم بر دنیای مدرن، نزدیک‌تر خواهد بود. برنامه‌ریزی رقابتی، گاه، علاوه بر پیشرفت، به شناسایی نقاط ضعف رقبای نیز بستگی دارد. در همین راستا، در سطح جهان، شاهد نوعی تقسیم کار بین‌المللی هستیم. به این معنا که کشورهای مختلف بر اساس مزیت‌های نسبی خود، به برخی حوزه‌ها، توجه ویژه‌ای دارند. به بیان روشن‌تر، بسیاری از کشورها ترجیح می‌دهند، توجه و توان خود را به جای تلاش برای افزایش تعداد حوزه‌های مورد توجه، به بیشتر کردن عمق و پیشتازی در سطح بین‌المللی (در آن حوزه‌ها) معطوف کنند و امیدوارند که از این راه، با ایجاد یا حفظ مزیت‌های نسبی و رقابتی، در روابط جهانی، نقشی مؤثر و فعال داشته باشند.

- در بسیاری از حوزه‌ها، تولید علم و فناوری و درنوردیدن مرزهای دانش، نیازمند به انجام رساندن طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ، گسترده، زمان‌بر و به طور کلی چندرشته‌ای است سیاست‌گذاری و به دنبال آن، اولویت‌گذاری، به ویژه در ساختار دولتی، می‌تواند نقش به‌سزایی در اجرای این قبیل طرح‌ها و پروژه‌ها داشته باشد.

روش‌های اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری

مرور منابع و مکتوبات علمی از یک سو و مطالعه تجارب دیگر کشورها در عرصه تعیین اولویت‌های پژوهش و فناوری از سوی دیگر، بیانگر این حقیقت است که برای اولویت‌گذاری روش‌های مختلفی وجود دارد. البته معمولاً برای دستیابی به نتایج قابل قبول، در قالب الگویی واحد، ترکیبی از این روش‌ها در کنار یکدیگر مورد استفاده قرار می‌گیرد. شناخت کامل روش‌های موجود، در به سامان رسیدن الگویی مناسب برای تعیین اولویت‌ها، نقشی انکارناپذیر خواهد داشت. این روش‌ها را می‌توان به سه دسته کلی تقسیم کرد:

❖ روش‌های مبتنی بر داده‌های کمابیش ساختاریافته (مانند روش اثرات متقابل، روش ماتریس و سیستم اثرات متقابل، روش کلاسیک وزن دادن و روش چند شاخصی)؛

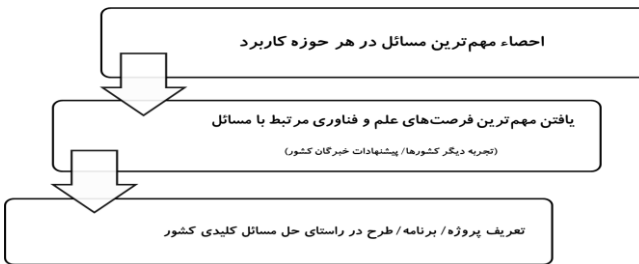
❖ روش‌های مبتنی بر هم‌اندیشی، گفت‌وگو و تبادل نظر (برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی، روش ذهن‌انگیزی، مصاحبه، مشاوره و گفت‌وگو)؛

❖ روش‌های ترکیبی و تلفیقی.

هر یک از کمیسیون‌های تخصصی شورای عالی عتف با توجه به ملاحظه‌های حوزه تخصصی مربوط و شرایط بومی کشور با بهره‌گیری از یکی از روش‌های فوق اولویت‌های پژوهش و فناوری را در حوزه تخصصی تعیین کرده‌اند.^۱

فرایند اولویت‌گذاری در حوزه پژوهش و فناوری

فرایند اولویت‌گذاری علم و فناوری کشور در شورای عالی عتف نیز به طور کلی شامل سه مرحله زیر است:

مرحله اول: تعیین مهم‌ترین مسائل کشور همچون مشکل آلودگی هوا توسط ریزگردها و یا ارتقاء فرهنگ بهره‌وری و مانند آنها؛

مرحله دوم: پیشنهاد مهم‌ترین راه‌حل‌های ممکن در حوزه علم و فناوری کشور به منظور حل مسائل فوق همچون استفاده از روش‌های آبخیزداری، باردار کردن مغناطیسی ذرات و مانند آنها برای مقابله با مشکل ریزگردها در کشور.

۱. مستندهای مربوط به روش‌شناسی تعیین اولویت‌های پژوهش و فناوری مورد استفاده هر یک از کمیسیون‌های تخصصی در دبیرخانه شورای عالی عتف موجود است.

مرحله سوم: تعریف پروژه/ برنامه/ طرح‌های پژوهشی به منظور حل مشکلات فوق. لازم به ذکر است، برشماری پروژه‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های پژوهش و فناوری در قالب اولویت، باید با استفاده از رویکرد ترکیبی حوزه کاربرد- فناوری صورت گیرد.

معمولاً این مهم از طریق تصویب مصادیق پروژه‌های مذکور در کارگروه‌های استانی و یا شوراهای پژوهش دستگاه‌های اجرایی/ مادر تصویب و سپس در کمیسیون تخصصی مربوط در سطحی کلان‌تر با اولویت‌های شورا بررسی و در صورت تطابق تأیید می‌شوند.

این مهم در بستر سمات (سامانه مدیریت اطلاعات تحقیقات) ملی صورت می‌پذیرد تا ضمن گردآوری عملکرد پژوهشی و فناوریانه کشور، امکان تهیه گزارش‌های تحلیلی و نظارتی برای مراجع قانونی کشور نیز مهیا شود. اولویت‌های بخش آموزش عالی، پژوهش و فناوری کشور نیز معمولاً در قالب جدول زیر به کار برده می‌شوند:

جدول نحوه تعیین اولویتهای بخش علم و فناوری کشور

اولویت‌های پژوهش و فناوری دستگاه									
عنوان اولویت	مرجع استخراج اولویت			حوزه اولویت			نوع اولویت		پایه‌های تخصصی مرتبط
	تیم‌های دستگاه	اسناد بالادستی	بلا دستی	عنوان، و بند ماده سند	پژوهش	توسعه فناوری	آموزش	موضوعی	کارکردی
									اولویت‌ها باید بر اساس نیاز دستگاه و منطبق با اسناد بالادستی کشور، به صورت متوازن در سه حوزه پژوهش، توسعه فناوری و آموزش در دو نوع موضوعی و کارکردی ارائه شود.

در جدول فوق اولویت موضوعی شامل کاربرد یک فناوری خاص برای حل مسئله‌ای مشخص می‌شود، به عنوان مثال توسعه یک روش نوین آبخیزداری جهت حل مشکل ریزگردها در یک منطقه جغرافیائی مشخص می‌تواند مصداق یک اولویت موضوعی به شمار رود.

اولویت کارکردی نیز شامل اقدامی اصلاحی است که تحقق آن منجر به بهبود عملکرد نظام علم و فناوری کشور می‌شود، به عنوان مثال طراحی یک بانک اطلاعاتی تخصصی برای گردآوری اطلاعات پروژه‌های تحقیقاتی در حوزه روش‌های مقابله با کمبود آب در کشور یک اولویت کارکردی به شمار می‌رود.

در نهایت باید متذکر شد تعیین اولویت‌های پژوهش و فناوری، به ویژه در سطح ملی، فرایندی دشوار است که نمی‌توان آن را به یکباره، با استفاده از روشی منفرد و تنها با گردآوری اطلاعات به انجام رساند؛ این فرایند، نوعی فعالیت یادگیری است که باید طی زمان و با استفاده از روش‌های مختلف و تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری شده صورت پذیرد. رسیدن به توافق نظر درباره نتایج اولویت‌گذاری، چهارچوب‌مند کردن و ساختاردهی مناسب به آن و دستیابی به نتایج واقعی، تنها در سایه استفاده از روش‌های مکمل و تلاش‌های گسترده و هدفمند تمامی نقش‌آفرینان این عرصه، امکان‌پذیر خواهد بود.

بخش اول: سیاست های پژوهش و فناوری کشور

۱- سیاست‌های پژوهش و فناوری

الف - تقویت نظام سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور

۱. تدوین برنامه‌های جامع توسعه علوم و فناوری در سطوح دستگاه در راستای نقشه جامع علمی کشور و بیانگر سهم دستگاه در تحقق اهداف نقشه؛
۲. آینده‌نگاری و آینده‌پژوهی در حوزه‌های مختلف؛
۳. واگذاری مراکز و موسسات پژوهشی غیرحاکمیتی دولتی، با حفظ کارکردهای سیاست‌گذاری و نظارتی دولت بر آنها؛
۴. استقرار و تقویت نظام ارزیابی و ممیزی سیاست‌های علم و فناوری کشور؛
۵. ایجاد هماهنگی بین خرده نهادهای سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور؛
۶. سیاست‌پژوهی و تحلیل سیاست‌های منطقه‌ای و ملی علم و فناوری؛
۷. توسعه زیرساخت‌های آمارها و داده‌های علم و فناوری برای استفاده در فرایند سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور.

ب - پشتیبانی از نظام علمی و فناوری کشور

۱. حمایت از پژوهش‌های کاربردی تقاضامحور با رویکرد حل مسئله با هدف تقویت ارتباط مؤثر میان صنعت و دانشگاه؛
۲. توسعه روش‌های نهادی مانند تجاری‌سازی و بازاریابی برای محصولات نوآورانه و حمایت از طریق تأمین و تدارک دولتی و ایجاد مناطق آزاد حمایت از تولید محصولات نوآورانه؛

۳. تقویت نقش مراکز سرمایه‌گذاری خطرپذیر و صندوق‌های تأمین مالی مشترک؛
۴. افزایش سهم صنعت و حوزه کاربرد (دولتی و خصوصی) در تأمین هزینه تحقیقات؛
۵. گسترش انتقال فناوری از دانشگاه به صنعت در پی تقویت فرایند تجاری‌سازی فناوری؛
۶. افزایش واگذاری و سهم برون‌سپاری از اعتبارات تحقیقاتی و فناوری دستگاه‌ها از طریق انعقاد قراردادهای پژوهشی با دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی، مؤسسه‌های پژوهشی دولتی و خصوصی و شرکت‌های دانش‌بنیان وابسته به وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی دارای صلاحیت.
۷. افزایش سهم اعتبارات برای توسعه زیرساخت‌های موردنیاز فعالیت‌های علمی، پژوهشی و فناورانه از قبیل آزمایشگاه‌های اعتبارسنجی، شبکه ارتباطی و فناوری اطلاعات، واحدهای پایلوت در پارک‌های علم و فناوری، مراکز پژوهشی مشترک با دانشگاه‌ها؛
۸. استفاده از مشوق‌های مالی و مالیاتی متنوع در قالب معافیت‌های مالیاتی، یارانه، وام، معافیت‌های گمرکی و تعرفه‌ای برای تقویت نقش بخش خصوصی و بنگاه‌های نوآور در حوزه پژوهش و فناوری؛
۹. توسعه و طراحی بینا رشته‌های جدید، ناظر بر نیازهای کشور؛
۱۰. حمایت از امور پژوهشی (شامل پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای) در قالب اجرای پروژه‌های تحقیقاتی، حمایت از

پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی و برگزاری همایش‌های ملی و بین‌المللی (با اخذ مجوز از دبیرخانه کارگروه ساماندهی همایش‌های معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور)، در راستای اولویت‌های پژوهش و فناوری مرتبط با دستگاه اجرایی.

۱۱. حمایت از امور توسعه فناوری شامل توسعه محصول جدید، انجام آزمایش‌های مختلف در راستای توسعه محصول جدید، ثبت مالکیت فکری، توسعه استانداردهای مرتبط با محصول جدید و توسعه زیرساخت‌های مرتبط با محصول جدید، در راستای اولویت‌های پژوهش و فناوری مرتبط با دستگاه اجرایی؛

پ - تقویت شبکه‌های تحقیق و توسعه ملی و فراملی از طریق:

۱. افزایش همکاری‌های پژوهشی و فناورانه مشترک بین مؤسسه‌های پژوهشی و دانشگاه‌های داخلی و کشورهای جهان اسلام و اعضای قطب‌های همسو در حوزه‌های اولویت‌دار ملی؛
۲. تقویت رویکرد اشتراک منابع در حوزه‌های پژوهش و فناوری، از طریق حمایت از انجمن‌های علمی، قطب‌های علمی، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری، شبکه‌های علم و فناوری و کانون‌های تفکر دارای مجوز فعالیت از وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نیز مراکز تحقیقاتی تقاضامحور (مشترک میان دانشگاه‌ها و دستگاه‌ها) در قالب انعقاد قرارداد به منظور دریافت خدمات علمی و فناوری معین؛

۳. حمایت از شبکه‌های تحقیق و توسعه در صنایع مختلف (با مشارکت دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری مشترک بین آنها)؛
۴. حمایت و همکاری‌های بین دستگاهی برای اجرای پروژه‌های پژوهش و فناوری؛
۵. تقویت زیرساخت‌های پژوهشی از طریق شبکه‌سازی آزمایشگاه‌های ملی پیشرفته مانند شبکه آزمایشگاه‌های علمی ایران (شاعا)؛
۶. تقویت شبکه نخبگانی در راستای ارتقاء وضعیت پژوهش و فناوری کشور؛
۷. بهبود کیفیت و ارتباط مستمر و هم‌افزا میان سه جریان تولید، کاربرد و توسعه دانش و تقویت فرایند تبدیل ایده به محصول با توسعه مراکز نوین و نهادهای واسط (حقوقی، مالی، فنی) با هدف تولید و عرضه دانش و تبدیل آن به محصول.

ت - بازنگری و توسعه نظام آموزشی کشور هم‌راستا با برنامه‌های توسعه

۱. جهت‌دهی آموزش، پژوهش و فناوری و نوآوری به سمت حل مشکلات و رفع نیازها و اقتضائات کشور با توجه به آمایش سرزمین و نوآوری در مرزهای دانش؛
۲. تربیت و توانمندسازی سرمایه انسانی با تأکید بر پرورش انسان‌های متقی، کارآفرین، خودباور، خلاق، نوآوری، و توانا در تولید علم، فناوری و نوآوری متناسب با ارزش‌های اسلامی و نیازهای جامعه؛
۳. توسعه و تعمیق آموزش و پژوهش‌های بنیادی (حوزه‌های علوم انسانی و علوم پایه).

بخش دوم: اولویت های پژوهش و فناوری کشور

و طرح های کلان ملی

۲- اولویت‌های پژوهش و فناوری

۲-۱- کمیسیون تخصصی انرژی

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
توسعه فناوری‌های فرایندهای تبدیل و تصفیه پالایشگاهی	نفت و گاز	۱
توسعه فناوری‌های تبدیلات گازی		
فناوری ساخت تجهیزات، ماشین‌آلات، مواد و کاتالیست مورد نیاز حوزه انرژی	فرابخشی و محیط زیست	۲
توسعه فناوری‌های پالایش گاز طبیعی	نفت و گاز	۳
توسعه فناوری‌های تبدیل انرژی با بازده بالا و سازگار با محیط زیست با اولویت نیروگاه‌های حرارتی و پالایشگاه	برق و انرژی	۴
توسعه فناوری‌های تبدیل انرژی‌های تجدیدپذیر		
توسعه فناوری‌های ذخیره‌سازی برق و انرژی و تولید پراکنده برق		
توسعه فناوری‌های نوین و کارای شبکه‌های انتقال، توزیع برق		
توسعه فناوری‌های کارایی انرژی در مصارف نهائی	فرابخشی و محیط زیست	۵
توسعه فناوری‌های ذخیره‌سازی نفت خام و گاز طبیعی	نفت و گاز	۶
توسعه فناوری‌های افزایش بازدهی فنی و اقتصادی انتقال گاز طبیعی		
توسعه فناوری‌های بهبود و ازدیاد برداشت از مخازن نفت و گاز بر پایه انجام مطالعات جامع مهندسی مخازن و ارائه طرح توسعه مخازن		

ادامهٔ جدول

توسعه فناوری‌های چرخه سوخت هسته‌ای و پسمانداری	هسته‌ای	۷
توسعه فناوری‌های کاهش آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای در جانب عرضه و تقاضای انرژی	فرابخشی و محیط‌زیست	۸
مطالعات راهبردی و سیستمی انرژی		
توسعه فناوری راکتورهای تحقیقاتی و انرژی هسته‌ای	هسته‌ای	۹
توسعه فناوری گداخت هسته‌ای		
توسعه فناوری ایمنی هسته‌ای		
ساماندهی بازار انرژی با هدف ایجاد و توسعه و ثبات و کارایی بیشتر	فرابخشی و محیط زیست	۱۰

❖ اولویت‌های پژوهش و فناوری کمیسیون تخصصی انرژی در سال ۱۳۹۳، بر اساس شاخص‌های سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، بازنگری و اولویت‌بندی شده است.

۲-۲- کمیسیون تخصصی علوم پایه

ردیف	محور اولویت‌دار
۱	علوم سبز و محصولات زیست سازگار
۲	علوم پایه دارویی و سلامت
۳	علوم غذا داروها و فراسودمند
۴	علوم ابزارهای اندازه‌گیری
۵	علوم مواد (اولیه داروئی، شیمیائی و زیستی)
۶	الگوگیری از طبیعت
۷	علوم پایه زمین، هوا و فضا
۸	علوم شناختی بنیادین
۹	سیاست‌گذاری علم و فناوری علوم بنیادین

۳-۲- کمیسیون تخصصی صنایع، معادن و فناوری اطلاعات و ارتباطات

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
دستیابی به فناوری اعزام انسان به فضا	هوافضا	۱
طراحی، ساخت و پرتاب ماهواره به مدار زمین آهنگ		۲
طراحی و ساخت برخی هواپیماها		۳
طراحی و ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای	هسته‌ای	۴
دستیابی به انرژی هسته‌ای شامل گداحت و شکافت هسته‌ای و کاربرد در صنایع، پزشکی و کشاورزی		۵
کشتی‌سازی و سازه‌های دریایی	صنایع دریایی	۶
روبات‌های دریایی		۷
ایجاد واحدهای طراحی و مهندسی و دستیابی به فناوری روز صنعت کشتی‌سازی		۸
توسعه صنایع میانی و پائین دستی پتروشیمی	نفت، گاز و پتروشیمی	۹
انتقال و به‌کارگیری فناوری‌های جدید و پیشرفته در اکتشاف و استخراج		۱۰
تولید محصولات معدنی فرآوری شده با ارزش افزوده بالا		۱۱
توسعه صنایع نوین از جمله فناوری نانو، زیست فناوری، فناوری اطلاعات، مواد نو	صنایع نوین	۱۲
ساخت و تولید پیشرفته		۱۳

ادامه جدول

توسعه شبکه ملی اطلاعات امن و پایدار با پهنای باند مناسب	فناوری اطلاعات و ارتباطات	۱۴
توسعه فناوری اطلاعات (به‌ویژه حفاظت از اطلاعات) و آینده‌نگری درباره آثار تحولات فناوری اطلاعات در سطح ملی و جهانی		۱۵
کسب نرم‌افزارهای پیشرفته دفاعی		۱۶
توسعه کمی و کیفی شبکه اطلاع‌رسانی ملی و تأمین سطوح و انواع مختلف خدمات و امکانات		۱۷
تدوین برنامه جامع به منظور رعایت تناسب در اجرای طرح‌های سد و آبخیزداری و آبخوانداری و شبکه‌های آبیاری و تجهیز و تسطیح اراضی و استفاده از آب‌های غیرمتعارف و ارتقای دانش و فنون در استحصال و بهره‌برداری.	صنعت آب و برق	۱۸
ایجاد تنوع در منابع انرژی کشور و استفاده از آن با رعایت مسائل زیست‌محیطی و افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر با اولویت انرژی‌های آبی.		۱۹
آبخیزداری، آبخوانداری، احیاء قنوات، بهبود و اصلاح روش‌های آبیاری و استقرار نظام بهره‌برداری مناسب		۲۰
توسعه روش‌های نوین آبیاری و زهکشی		۲۱
استفاده از فناوری‌های مدرن در بهینه‌سازی توزیع و مصرف آب		۲۲

ادامه جدول

سایر اولویت‌های پژوهش و فناوری کمیسیون تخصصی صنایع، معادن و فناوری اطلاعات و ارتباطات به تفکیک رشته صنایع		
اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
ارتقاء توان طراحی و مهندسی در صنایع ماشین‌سازی، توأمان توسعه صنایع معدنی و صنایع زیربنایی (نیروگاه‌ها، پالایشگاه‌ها، راه و بندرسازی و ...)	صنایع ماشین‌سازی	۲۳
تولید ماشین آلات خطوط تولید ویژه صنایع مختلف با راندمان بالا و با مصرف بهینه انرژی و رعایت استانداردهای کیفی و زیست محیطی	و ساخت تجهیزات	۲۴
طراحی و ساخت پلتفرم‌های جدید با مالکیت ایرانی یا مالکیت مشترک	صنایع خودرو سبک و سنگین	۲۵
طراحی، ساخت و تولید خودروهای با سوخت‌های نو (Fuel Cell، هیبریدی) و سوخت‌های جایگزین (گازوئیل - گاز طبیعی)		۲۶
طراحی تولید چهار کلاس موتور خودرو بر پایه گاز طبیعی و تجهیزات مرتبط		۲۷
تقویت توان تحقیق، توسعه و طراحی و بومی کردن دانش و فناوری طراحی و تولید خودرو در کشور		۲۸
طراحی و ساخت خودرو و موتور سیکلت برقی		۲۹

ادامه جدول

۳۰	صنایع ریلی	کاهش فاصله فناوریانه تولیدات داخلی و رعایت کیفیت مطابق تولیدات در کلاس جهانی
		ایجاد مراکز تست و تحقیق و توسعه مطابق با معیارهای بین‌المللی
۳۲	صنایع تبدیلی کشاورزی	توسعه و به‌روز کردن فناوری‌های نگهداری، تبدیل، بسته‌بندی و توزیع محصولات تولیدی
۳۳		بهره‌برداری از زیست‌فناوری و نانوفناوری با درنظر گرفتن ملاحظه‌های زیست‌محیطی و بهینه‌سازی مصرف انرژی
۳۴	صنایع شیمیایی	تولید و بهره‌گیری از مواد نو، پلیمرهای جدید و کامپوزیت‌ها
۳۵	صنایع نساجی و پوشاک	تولید الیاف مصنوعی
۳۶		استفاده از فناوری‌های نوین و تأمین مواد اولیه مورد نیاز تکمیل زنجیره ارزش افزوده
۳۷	معادن	انجام عملیات زمین‌شناسی و تهیه اطلاعات پایه، شناسایی و اکتشاف کامل منابع و ذخایر معدنی به منظور شناسایی ثروت‌های جدید ملی در بخش معدن
۳۸		وارد کردن مواد معدنی خام، ذخایر کم عیار و باطله‌های مفید معدنی به فرایند صنعتی از طریق توسعه صنایع فرآوری

ادامه جدول

تولید محصولات معدنی با ارزش افزوده بالا با استفاده از فناوری‌های فرآوری مواد معدنی	معدن	۳۹
اکتشاف، بهره‌برداری، فرآوری و تولید محصولات صنایع معدنی بر اساس فناوری‌های پیشرفته روز	معدن	۴۰
ساخت و تولید پیشرفته به ویژه اتوماسیون، رباتیک، مکترونیک، مواد نو و فناوری‌های جدید ساخت و تولید ریز فناوری از جمله ریزسیستم‌های الکترومکانیکی (MEMS)، میکروالکترونیک، نانو مواد، نانو ادوات، تجهیزات ساخت و شناسایی	صنایع پیشرفته و نوپهور	۴۱
افزایش سطح اتوماسیون کشتی‌ها و کاهش چشمگیر پرسنل آنها	صنایع دریایی	۴۲
توسعه تحقیقات حرفه‌ای دریایی	صنایع دریایی	۴۳
فناوری‌های لازم برای افزایش سرعت حمل و نقل دریایی به بیش از ۱۰۰ کیلومتر در ساعت	صنایع دریایی	۴۴
استفاده از مواد جدید برای مقاوم کردن بدنه‌های کشتی‌ها و افزایش کارایی آنها	صنایع دریایی	۴۵
استفاده از سیستم‌های پایش وضعیت برای نگهداری سازه و تجهیزات دریایی و تعمیرات	صنایع دریایی	۴۶
	صنایع دریایی	۴۷

ادامه جدول

ارتقاء توان دفاعی دریایی کشور	صنایع دریایی	۴۸
توسعه تکنولوژی‌های مرتبط با بهره‌برداری از انرژی‌های تجدیدپذیر مانند موج و جذرومد		۴۹
به‌کارگیری روبات‌های هوشمند برای فعالیت‌های مورد نیاز به عمق ۱۰۰۰ متر		۵۰
توسعه شناورهای مسافربری، تندرو با سرعت بیش از ۲۰۰ کیلومتر در ساعت		۵۱
ابداع روش‌ها و شیوه‌های جدید در حمل و نقل دریایی		۵۲
شبکه‌های مخابراتی	فناوری اطلاعات	۵۳
توسعه و تقویت نرم‌افزارهای مورد نیاز زیرساخت‌های ارتباطی		۵۴
تقویت و توسعه مراکز پایگاه‌های داده حیاتی برای تحقق جامعه اطلاعاتی		۵۵
توسعه و تقویت صنعت بومی امنیت فناوری اطلاعات		۵۶
حذف استفاده از آژبست و سایر آلاینده‌های جوی در کارخانه‌ها و استفاده از جایگزین‌های مناسب و سازگار با محیط زیست	محیط زیست	۵۷
بهره‌گیری افزون‌تر از فناوری‌های نوین و پاک برای کاهش تولید گازهای گلخانه‌ای		۵۸

ادامه جدول

ایجاد ظرفیت‌های لازم در صنایع کشور برای بهبود جذب پروژه‌های CDM ^۱	۵۹	محیط زیست
تدوین و ارائه استانداردهای مربوط به حد مجاز آلاینده‌ها در منابع مختلف	۶۰	
افزایش سهم انرژی‌های نو(هسته‌ای، خورشیدی، بادی، زمین گرمایی، امواج و ...) با توجه به وجود پتانسیل مناسب اینگونه انرژی‌ها در کشور	۶۱	
ارتقاء سطح استاندارد آلاینده‌گی در خودروهای تولید داخل به حدود استانداردهای جهانی	۶۲	
احداث نیروگاه‌هایی با سوخت پاک مانند نیروگاه هیدروژن پیل سوختی و نیروگاه هسته‌ای و جایگزینی نیروگاه‌های سوخت فسیلی با آنها	۶۳	
توسعه دانش حیات و طب هوا فضا در کشور برای تعیین سلامت انسان و موجودات زنده و بهره‌برداری بیشتر انسان از قابلیت‌های این حوزه	۶۴	هوافضا
طراحی محصولات هوا فضایی و تلاش در رفع وابستگی با شناسایی فناوری‌های گلوگاهی و بکارگیری فناوری‌های نوین و بومی کردن آنها	۶۵	

۱. Clean Development Mechanism

ادامه جدول

طراحی، ساخت و بهره‌برداری ماهواره‌های مخابراتی کوچک (تا وزن ۷۰۰ کیلوگرم و سنجش تا وضوح ۱ متر)	۶۶	هوافضا
به‌کارگیری علوم و فناوری هوافضایی به منظور دفاع مؤثر، بازدارندگی و به‌روزرسانی پدافند ملی	۶۷	
ایجاد ۲ پایگاه پرتاب سامانه‌های فضایی و دست‌کم یک مرکز هدایت و کنترل عملیاتی فضایی	۶۸	
تقویت ایستگاه‌های گیرنده زمینی ثابت ملی	۶۹	
طراحی و تولید هواپیماهای مسافربری ۵۰ تا ۲۰۰ نفره با هدف دستیابی به سهم مناسب از بازار بین‌الملل	۷۰	
طراحی و اجرای نظام داده‌ها و اطلاعات حوزه هوافضای کشور با رعایت مسائل امنیتی توسط دستگاه‌های مسئول	۷۱	
طراحی و تولید بالگردهای سبک و نیمه سنگین با مأموریت آموزشی، ترابری (مسافر و بار) و خدمات	۷۲	
طراحی، تولید و بهره‌برداری از هواپیماهای فوق سبک آموزشی و تفریحی و سامانه‌های هوایی	۷۳	
طراحی و ساخت پیشران‌های جت (توربوفن) از مینی جت تا موتورهای با تراست بیش از ۲۰ تن و به‌کارگیری موتورهای در صنایع نفت و گاز و تولید برق	۷۴	

ادامه جدول

طراحی، ساخت و بهره‌برداری از ماهواره بره‌های داخلی با توان حمل ۷۰۰ کیلوگرم و قرار دادن در مدارهای تا ارتفاع ۱۰۰۰ کیلومتری و ایستگاه‌های زمینی مربوط	هوافضا	۷۵
امکان‌سنجی و طراحی شبکه تعیین موقعیت جغرافیایی ملی		۷۶
احداث نیروگاه‌ها با راندمان بالاتر مانند نیروگاه‌های سیکل ترکیبی	صنعت آب و برق	۷۷
انجام عملیات سازه‌ای، تعمیر و نگهداری پیشرفته و به روز مبتنی بر مهندسی ارزش		۷۸
ایجاد سامانه‌های نوین تأمین و توزیع آب شرب (نظیر سیستم‌های دوگانه و آب بسته‌بندی در مناطق فاقد آب با کیفیت بالا)		۷۹
مکانیزه کردن سیستم کنترل و توزیع برق		۸۰
ارتقا و انتقال دانش فنی در بخش طراحی و مهندسی		۸۱
دستیابی به روش‌ها و فناوری‌های نوین جهانی (انتقال فناوری و دانش فنی به کشور) و همگام‌سازی با روند سریع پیشرفت جهانی		۸۲
فناوری‌های افزایش بازده و بازیافت انرژی در بخش عرضه		۸۳

ادامه جدول

توسعه و ترویج سیستم‌های تولید همزمان برق، حرارت و برودت	صنعت آب و برق	۸۴
ظرفیت‌سازی در صنعت آب کشور به منظور همگام‌سازی پژوهش با روند پیشرفت‌های جهانی		۸۵

۴-۲- کمیسیون تخصصی علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر

ردیف	محور اولویت‌دار	اولویت
۱	اولویت‌های پژوهشی با رویکرد نظری به منظور اصلاح و تقویت مبانی علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر	تعیین نظام اخلاق اجتماعی مبتنی بر اصول و ارزش‌های اسلامی - ایرانی
۲		تبیین الگوی سبک زندگی اسلامی - ایرانی
۳		تحلیل و نظریه‌پردازی در زمینه علوم انسانی با تأکید بر منابع اصلی (قرآن کریم، سیره ائمه معصومین «ع» و اسناد بالادستی (قانون اساسی، رهنمودها و فرامین امام (ره) و مقام معظم رهبری، سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، نقشه جامع علمی کشور و ...) با هدف تحقق و استمرار مرجعیت علمی در این حوزه علمی
۴		تبیین، تحلیل، تشریح و نحوه اجرایی کردن «ایده علم بومی» با هدف ترویج و استقرار آن در حوزه داخلی و معرفی آن به جامعه جهانی
۵		شناخت، تعریف و گسترش مطالعات میان رشته‌ای متناسب با شرایط و مقتضیات کشور در چشم‌انداز ۱۴۰۴ با تأکید بر معارف اسلامی، دانش‌های بومی و نیازهای کاربردی جهان معاصر
۶		نظریه‌پردازی درباره ابعاد نظری و عملیاتی «اقتصاد مقاومتی»
۷		نظریه‌پردازی در باب معماری و شهرسازی اسلامی - ایرانی متناسب با شرایط اقتصادی، اجتماعی، جغرافیایی و ... موجود کشور

ادامه جدول

۸	اولویت‌های پژوهشی با رویکرد نظری به منظور اصلاح و ...	تدوین ارزش‌ها و شاخص‌های اسلامی-ایرانی توسعه ملی به منظور دستیابی به رشد و پویایی جامعه ایران مبتنی بر ارزش‌های اسلامی به منظور تحقق شاخص‌های عدالت اجتماعی و اقتصادی و توسعه علمی و فرهنگی در مناطق مختلف کشور
۹	اولویت‌های پژوهشی با رویکرد عملیاتی به منظور اصلاح و تقویت الگوها و سیاست‌ها	تحلیل و ارائه راه حل در زمینه مسایل اصلی حوزه علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر با توجه به اصول و ارکان اصلی آن مانند: متون، محتوا، روش‌های آموزش و پژوهش، رشته‌ها و مقاطع تحصیلی، نیروی انسانی
۱۰		تحلیل و ارائه راهبرد و سیاست در زمینه کاربردی کردن علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر، با توجه به ظرفیت‌های موجود همچون: سیاست‌های حمایتی دولت، نقش فعال بخش غیردولتی، تأسیس مؤسسه‌های دانش بنیان و ...
۱۱		سازوکار توسعه هدفمند شبکه ارتباطی به منظور ارتقاء کیفی ناشی از رقابت سالم علمی-پژوهشی و معرفی دستاوردها و قابلیت‌های بالای دانش بومی با توجه به سازوکارهایی چون: انجمن‌های علمی، قطب‌های علمی، کرسی‌های نظریه‌پردازی و آزاداندیشی، جلسه‌های نقد، همایش‌های داخلی و خارجی، فرصت‌های مطالعاتی، تأسیس دانشگاه‌های مشترک و ...
۱۲		شناسایی مؤلفه‌های هویت‌بخشی به سیمای شهر و روستا، بازآفرینی و روزآمدسازی معماری ایرانی-اسلامی با تأکید بر فضاهای کالبدی نهادها و مؤسسه‌های آموزشی و پژوهشی با هدف احیاء هنر اسلامی-ایرانی

ادامه جدول

۱۳	بررسی و طراحی نظام جامع سنجش و پذیرش، ارزشیابی، اعتبارسنجی و تضمین کیفیت آموزش عالی و آموزش و پرورش
۱۴	بررسی و آسیب‌شناسی وضعیت نظام هنری و ادبی در کشور بر اساس معیارها و ارزش‌های ملی، مذهبی و بومی جامعه ایرانی و راهکارهای ارتقای آن به منظور تحکیم هویت ایرانی - اسلامی
۱۵	تبیین راهبردهای تقویت سرمایه اجتماعی با توجه به مقتضیات فرهنگی کشور به منظور دستیابی به افزایش رفاه اجتماعی، تقویت قواعد اخلاقی - اجتماعی و رفتاری افراد جامعه، افزایش اعتماد و میزان آن بین شهروندان و حکومت و نهادهای برآمده بر آن، احساس امنیت، پایداری حکومت به قوانین و مقررات و احترام به یکدیگر، احساس وفاداری به کشور، تفکر عقلانی، نظام‌پذیری، کارآمدی حکومت و تعاملات اجتماعی
۱۶	تبیین مناسبات علمی - فرهنگی تمدن ایرانی - اسلامی با سایر تمدن‌ها و فرهنگ‌ها با تأکید بر حوزه‌های تمدن‌آسپایی به منظور شناخت جایگاه و منزلت سنت‌ها و میراث تمدنی ایران - اسلامی در حوزه‌های تمدنی دیگر، تقویت دیپلماسی تمدنی و پیشبرد راهبرد جهانی ایران مبنی بر جهان‌عاری از خشونت
۱۷	طراحی دیپلماسی سیاست‌های داخلی مبتنی بر پیوستگی حکومت و مردم با رویکرد عدالت‌سرزمینی، دیپلماسی قومی و رواداری مذهبی

ادامه جدول

طراحی سیاست‌های انسان‌گرایانه فرامرزی مبتنی بر گسترش تعامل منطقه‌ای و جهانی ج.ا. ایران در راستای ارتقای سطح منزلت ملی نسبت به سایر کشورها بر اساس اصول عزت، حکمت و مصلحت	۱۸	اولویت‌های پژوهشی با رویکرد عملیاتی به منظور اصلاح و تقویت الگوها و سیاست‌ها
تطبیق روندها و وضعیت رشته‌های علوم انسانی در ایران با سایر کشورها به منظور آسیب‌شناسی وضعیت فعلی، تعامل با حوزه‌های مشترک علوم انسانی در جهان پیشرفته و ارزیابی برنامه‌ها و سیاست‌گذاری‌های انجام گرفته در حوزه علوم انسانی کشور	۱۹	
بررسی نقش فرهنگ در شکل‌گیری نواحی شهری و روستایی ایران و مقایسه تطبیقی آن با سایر کشورها به منظور دستیابی به روند تاریخی شهرنشینی و روستانشینی در کشور، آسیب‌شناسی نظام شهری و روستایی و مدیریت بهینه شهر و روستا	۲۰	

۵-۲- کمیسیون تخصصی کشاورزی، آب و منابع طبیعی

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
شناسایی، حفظ و بهره‌برداری بهینه از ذخایر ژنتیکی و تقویت کلکسیون‌ها و بانک‌های ژن گیاهی، جانوری و میکروارگانیسم‌ها و احیاء زیستگاه‌ها و شرایط بیولوژیک گونه‌های گیاهی، جانوری و میکروارگانیسم‌های در معرض خطر کشور	حوزه مشترک	۱
توسعه، استفاده و بومی‌سازی فناوری‌های نوین نظیر زیست‌فناوری، فناوری نانو و هسته‌ای در کشاورزی، آب، منابع طبیعی، محیط زیست، امور دام و آبزیان		۲
ارائه روش‌های بهبود و تحول در نظام‌های آموزش و ترویج کشاورزی، آب، منابع طبیعی، محیط زیست، امور دام و آبزیان و ارتقاء دانش نیروی انسانی		۳
بررسی و شناسایی تهدیدها و تدوین الگوهای پدافند غیرعامل و مدیریت ریسک در بخش کشاورزی، آب، منابع طبیعی، محیط زیست، امور دام و آبزیان		۴
بهبود و ارتقای روش‌های مدیریت مخاطره‌های طبیعی در کشاورزی، آب، منابع طبیعی، محیط زیست، امور دام و آبزیان و ارائه راهکارهای مقابله و کاهش اثرات		۵
پژوهش و ارائه راهکارهای برنامه‌ریزی شده برای پیش‌بینی و سازگاری با خشکی و خشکسالی		۶
بررسی، شناسایی، احیاء و کاربرد دانش بومی و تلفیق آن با دانش و فناوری‌های نوین در بخش بررسی و شناسایی تهدیدها و تدوین الگوهای پدافند غیرعامل و مدیریت ریسک در بخش کشاورزی، آب، منابع طبیعی، محیط زیست، امور دام و آبزیان		۷

ادامه جدول

۸	حوزه مشترک	بررسی و شناخت تأثیرات فعالیت‌های کشاورزی و صنایع وابسته بر سلامت شاغلان بخش کشاورزی، آب، منابع طبیعی، محیط زیست، امور دام و آبزیان و ارائه راهکارهای ارتقاء سلامت آنها
۹		بررسی و تهیه نقشه راه علم و فناوری کشاورزی، آب، هوا و اقلیم، منابع طبیعی، محیط زیست، امور دام و آبزیان
۱۰		بررسی، شناسایی، بهبود و توسعه مدل‌های پیش‌بینی وضع هوا
۱۱		بهبود، ارتقاء و توسعه خدمات هواشناسی در زمینه هوایی، دریایی و جاده‌ای
۱۲		پژوهش و ارائه جایگاه اخلاق حرفه‌ای، فرهنگ و دانش بومی در حفظ محیط زیست و منابع طبیعی
۱۳	علوم زراعی و باغی	ایجاد ارقام گیاهی (زراعی، باغی، جنگلی، مرتعی، دارویی و زینتی) با ویژگی‌های برتر با تأکید بر تولید هسته‌های اولیه بذور و نهال
۱۴		بهبود روش‌های فرآوری و نگهداری به منظور افزایش کمیت و کیفیت بذور و نهال و سنجش اصالت و سلامت نهال‌های تولیدشده در کشور
۱۵		تدوین معیارها و استانداردهای بهینه‌سازی الگوی کشت و ارزیابی الگوهای موجود
۱۶		ارائه الگوهای کشاورزی حفاظتی
۱۷		اهلی کردن گیاهان شورپسند (هالوفیت‌ها) و ورود آنها در برنامه‌های الگوی کشت در مناطق مستعد
۱۸		دستیابی به دانش فنی تولید و بهبود مدیریت مصرف کود و آفت‌کش‌های شیمیایی، آلی و بیولوژیک در محصولات زراعی و باغی
۱۹		بهبود روش‌های مدیریت آفات، بیماری‌ها و علف‌های هرز با تأکید بر روش‌های نوین و بیولوژیک و تولید محصولات سالم و ارگانیک

ادامه جدول

۲۰	علوم	شناسایی و طبقه‌بندی فون و فلور گیاهی، جانوری، قارچی، میکروبی و غیره کشور
۲۱	زراعی و باغی	توسعه و بهره‌برداری بهینه از گیاهان دارویی و صنعتی
۲۲	دام، طیور، آبزیان و شیلات	بررسی امکان جایگزینی و مدیریت تأمین منابع غذایی داخلی با منابع وارداتی در تأمین خوراک دام، طیور و آبزیان
۲۳		دستیابی به دانش فنی و فناوری تولید فرآورده‌های بیولوژیک، داروهای دامی، پروبیوتیک‌ها، ریزمغذی‌ها و مکمل‌ها
۲۴		ارائه راهکارهای بهبود ضریب تبدیل غذایی دام، طیور و آبزیان
۲۵		بررسی اپیدمیولوژیک بیماری‌های شایع دام، طیور و آبزیان و ارائه روش‌های نوین مدیریت مبارزه و کنترل آنها
۲۶		معرفی روش‌های تشخیص سریع بیماری‌های شایع دام، طیور و آبزیان
۲۷		بررسی، معرفی و ترویج نژادها و لاین‌های برتر و اقتصادی آبزیان، دام و طیور
۲۸		روش‌های اهلی‌سازی، تکثیر و پرورش گونه‌های جانوری، جلبک‌ها و گیاهان دریایی
۲۹		تولید محصولات دامی سالم و ارگانیک
۳۰		انجام پژوهش‌های کاربردی برای ارتقاء و بهینه‌سازی کیفیت مواد غذایی مصرف انسان و دام
۳۱		بررسی‌های لازم برای بهبود ساختار، تأسیسات و تجهیزات بخش دام، طیور و آبزیان در راستایی افزایش راندمان
۳۲		بررسی باقیمانده‌های سموم، فلزات سنگین و داروهای مضر در چرخه غذایی انسان و دام

ادامه جدول

اصلاح و معرفی ارقام پرمحصول گونه‌های چوبده	۳۳	منابع طبیعی و آبخیزداری
بررسی آفات و بیماری‌های فراگیر و مهم عرصه‌های طبیعی و ارائه راهکارهای مناسب در مدیریت آنها	۳۴	
بررسی تغییرات پوشش گیاهی و به‌روزرسانی نقشه پوشش‌های گیاهی کشور	۳۵	
بررسی نقش سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی کشاورزی در حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست	۳۶	
بررسی و ارائه الگوهای مدیریت جامع حوزه‌های آبخیز	۳۷	
بررسی و بهینه‌سازی روش‌های مهار رواناب‌های سطحی و زیر سطحی در حوزه‌های آبخیز	۳۸	
بررسی و بهینه‌سازی روش‌های نوین حفاظت آب و خاک	۳۹	
توسعه روش‌های نوین در مدیریت و بهره‌برداری پایدار پوشش گیاهی عرصه‌های طبیعی	۴۰	
بررسی و ارائه روش‌های جدید مدیریت عرصه‌های بیابانی و تثبیت شن‌های روان	۴۱	
انجام پژوهش به منظور شناسایی ظرفیت‌های گیاهان دارویی و مواد مؤثره آنها و توسعه روش‌های افزایش بهره‌وری و بومی‌سازی آنها به منظور استفاده تجاری در سلامت انسان، دام، طیور و آبزیان	۴۲	
بررسی و ارتقاء اطلس سیمای حوزه‌های آبخیز و ظرفیت‌های موجود در این حوزه‌ها	۴۳	

ادامه جدول

توسعه و بومی‌سازی روش‌های نوین پایش و اصلاح شبکه‌های توزیع آب و جمع‌آوری فاضلاب کشور	۴۴	آب و پساب
بررسی شیوه‌های ارتقاء و بازسازی تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب کشور با تکیه بر دانش بومی	۴۵	
بررسی شیوه‌های مدیریت مصرف و کاهش هدر رفت آب در بخش‌های کشاورزی، شرب و صنعت	۴۶	
بررسی و ارائه الگوهای مدیریت یکپارچه منابع و مصارف آب در واحدهای هیدرولوژیک	۴۷	
توسعه روش‌ها و سامانه‌های نوین آبیاری در راستای افزایش بهره‌وری و اصلاح الگوی مصرف آب در کشاورزی، شرب و صنعت	۴۸	
شناسایی روش‌های نوین مدیریت و بهره‌برداری بهینه منابع آب و سامانه‌های آب و فاضلاب	۴۹	
شناسایی روش‌های کارآمد استفاده از آب‌های نامتعارف (آب دریا، پساب، ...) برای مصارف مختلف کشاورزی، شرب و صنعت	۵۰	
تولید و توسعه دانش فناوری‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مرتبط با مدیریت منابع آبی	۵۱	
بررسی و توسعه فناوری‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مرتبط با مدیریت استحصال نزولات جوی	۵۲	
پژوهش و شناسایی روش‌های مدیریت آب‌های زیرزمینی و حفاظت کمی و کیفی آنها	۵۳	
تولین برنامه عمل ملی امنیت آب بر اساس الگوی تصدی‌گری مشارکتی	۵۴	
بررسی، مدیریت و جایگزینی آلاینده‌ها در منابع آب	۵۵	

ادامه جدول

ارائه کشت جایگزین برای گیاهان قابل کشت با پساب	آب و پساب	۵۶
مطالعه و بررسی ضرورت‌های انتقال بین حوضه‌ای آب و ارائه روش‌های مناسب منطبق بر شرایط اقلیمی و زیست محیط		۵۷
استفاده از فناوری‌های نوین در حفاظت از محیط زیست	محیط زیست	۵۸
بررسی تنوع زیستی کشور و روش‌های اصلاح اکوسیستم		۵۹
بررسی علل کاهش توان تولید تالاب‌های کشور و راهکارهای بهبود و توسعه پایدار زیست‌محیطی آنها		۶۰
بهسازی و اصلاح مدیریت و بهره‌برداری از پسماندها در کشور و ارائه راهکارهای بازیافت، کنترل و کاهش آلودگی‌های ناشی از آنها		۶۱
روش‌های بهسازی و اصلاح منابع آلاینده هوا، آب و خاک کشور و ارائه راهکارهای پیشگیری، مهار و کاهش آلودگی‌های ناشی از آنها		۶۲
بررسی و شناخت اثرات تغییر اقلیم روی زیست‌بوم‌ها (اکوسیستم‌ها) و ارائه راهکارهای مناسب		۶۳
بررسی، شناسایی و معرفی روش‌های تشخیصی سریع آلاینده‌های زیست‌محیطی، دارویی، سموم دفع آفات نباتی و کودها در تولیدات و منابع پایه محیطی و ارائه راهکارهای کاهش اثرات باقیمانده در جهت حفظ محیط و تولید محصول سالم		۶۴
مطالعه و تهیه نقشه‌های منابع پایه تولید و توان اکولوژیک مرتبط با کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست در راستای آمایش سرزمین		۶۵
کمی‌سازی و برآورد خدمات اکولوژیک و تعیین ارزش اقتصادی منابع طبیعی و زیستی با تأکید بر هزینه و منفعت اجتماعی و طراحی نظام مالیات زیست محیطی		۶۶

ادامه جدول

۶۷	بررسی و توسعه روش‌های پایش، هشدار، پایش آگاهی و مدیریت ریزگردها	
۶۸	بررسی ظرفیت‌ها و امکان‌سنجی استقرار صنایع تبدیلی و تکمیلی متناسب با قطب‌های تولیدی کشور	
۶۹	بومی‌سازی، طراحی و تطبیق ماشین‌ها و تجهیزات کشاورزی، آب، فاضلاب، منابع طبیعی و محیط زیست از طریق بهبود کیفیت، طراحی، ساخت و مهندسی معکوس	
۷۰	بهینه‌سازی و ارتقای مکانیزاسیون کشت گلخانه‌ای	
۷۱	بررسی و ارائه راهکارهای بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست و معرفی الگوهای استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر	ماشین آلات، تجهیزات و
۷۲	شناسایی و تعیین پراکنش جغرافیایی آلاینده‌ها در منابع غذایی کشور و بررسی روش‌های کنترل، حذف و کاهش آنها همراه با بازرنگری در استانداردهای کیفی مواد غذایی	صنایع کشاورزی، آب و منابع
۷۳	معرفی روش‌های نوین و دستیابی به دانش فنی فرآوری، بسته‌بندی، نگهداری و انبارداری محصولات کشاورزی، آب و منابع طبیعی با تأکید بر کاهش ضایعات کمی و کیفی	طبیعی
۷۴	انجام پژوهش‌های کاربردی برای دستیابی به دانش فنی تولید محصولات و فرآورده‌های فراویژه و غنی شده همچنین محصولات با ارزش از پسماندها و ضایعات کشاورزی و منابع طبیعی	
۷۵	پژوهش‌های کاربردی به منظور طراحی و ساخت سیستم‌های اندازه‌گیری و پایش کمی و کیفی منابع آب، خاک و هوا	

ادامه جدول

تحلیل بازاریابی محصولات کشاورزی و ارائه مدل‌های بهبود آن	۷۶	حوزه مدیریت و اقتصاد
بررسی توان تولید و تعیین مزیت‌های اقتصادی مناطق خشک و اراضی شور	۷۷	
بررسی توزیع درآمد در جوامع روستایی و کشاورزی و اثرات آن بر کمیت و کیفیت محصولات تولیدی و صادراتی بخش کشاورزی	۷۸	
شناسایی و بهبود فضای کسب‌وکار در مناطق روستایی و ارائه الگوهای برتر تشکلهای و نهادهای اقتصادی و حقوقی مربوط	۷۹	
بررسی و معرفی روش‌های مدیریت مشارکتی و توانمندسازی بهره‌برداران در استفاده از منابع پایه برای مناطق مختلف تولیدی کشور	۸۰	
روش‌های ارتقاء سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در بخش کشاورزی، آب، فاضلاب و محیط زیست و شناسایی ظرفیت‌های تولید و رقابت پذیری محصولات و بازارهای هدف	۸۱	
بررسی اقتصادی امکان جایگزینی فراورده‌های کشاورزی داخلی با محصولات وارداتی	۸۲	
روش‌های بهبود مدیریت تولید و مصرف در بخش کشاورزی، آب، فاضلاب و محیط زیست	۸۳	
بازار و اقتصاد آب و پساب	۸۴	
بررسی و شناسایی مشکلات و مسائل بیمه‌ای در بخش کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست	۸۵	
امکان‌سنجی و ارائه راهکارهای حذف واسطه‌گری و تقویت و ارتقاء نقش تولیدکننده در بازار	۸۶	

ادامه جدول

مطالعه و بررسی روش‌های حمایت بهینه دولت از بخش کشاورزی و منابع طبیعی و محیط زیست	حوزه مدیریت و اقتصاد	۸۷
مطالعه و ارائه الگویی بهینه تغذیه انسان و دام متناسب با وضعیت اقلیم کشور		۸۸
ارائه الگوی مناسب اقتصادی روستا محور به منظور خودکفایی و ماندگاری روستائیان		۸۹
ارائه راهکارهایی اجرایی نقش مردم و دولت در اقتصاد زیست‌محیطی مبتنی بر توسعه پایدار		۹۰
پژوهش در زمینه ایمنی زیستی و اقتصاد محصولات تراریخته		۹۱

۶-۲- کمیسیون تخصصی سلامت، امنیت غذایی و رفاه اجتماعی

ردیف	اولویت
۱	افزایش امنیت و ایمنی غذایی و تغذیه
۲	تولید فرآورده‌های بهداشتی ایمن با رعایت استانداردهای ملی و بین‌المللی
۳	کنترل آلاینده‌ها
۴	فرآورده‌ها و مواد اولیه دارویی، واکسن، محصولات زیستی، فرآوری سلولی و ملزومات و تجهیزات پزشکی با کیفیت و استاندارد بین‌المللی
۵	توسعه نوآوری‌های علمی و فنی در تولید و عرضه فرآورده‌های دارویی سنتی
۶	استانداردسازی روش‌های تشخیصی و درمانی از جمله در طب سنتی
۷	ایجاد شواهد علمی و بالینی برای طب سنتی و ارائه روش‌های درمانی منتج از آن
۸	اصلاح سبک زندگی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی - ایرانی
۹	تحقق رویکرد سلامت همه جانبه و انسان سالم در همه قوانین، سیاست‌های اجرایی و مقررات
۱۰	تحقیق در زمینه سیاست‌گذاری، نظارت کارآمد و ایجاد و تقویت زیرساخت‌های مورد نیاز برای تولید، مصرف و واردات دارو، واکسن، محصولات زیستی، فرآوری سلولی و تجهیزات پزشکی (با کیفیت و استاندارد بین‌المللی) با هدف حمایت از تولید داخلی و توسعه صادرات
۱۱	تحقیق در زمینه پیشگیری در حوزه سلامت، امنیت غذایی و رفاه اجتماعی
۱۲	روزآمد نمودن برنامه‌های بهداشتی و درمانی و حمایت‌های اجتماعی
۱۳	کاهش مخاطرات و آلودگی‌های تهدیدکننده سلامت مبتنی بر شواهد معتبر علمی

ادامه جدول

تهیه پیوست سلامت برای طرح‌های کلان توسعه‌ای	۱۴
بهبود نظام‌های پایش، نظارت و ارزیابی در حوزه سلامت امنیت، غذایی و رفاه اجتماعی	۱۵
توسعه، تقویت و ساماندهی نظام بیمه‌های اجتماعی، سلامت و خدمات حمایتی	۱۶

۷-۲- کمیسیون تخصصی مدیریت، اقتصاد و بازرگانی

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
انتخاب مدیران و کارکنان در سطوح گوناگون	شایسته‌سالاری	۱
فساد و سلامت اداری و مالی، و روش‌های مواجهه با آنها	سلامت اداری	۲
شناسایی و اصلاح زمینه‌های تشدید کننده فساد اداری و مالی	و مالی	۳
افزایش شفافیت در شبکه خط‌مشی‌گذاری عمومی	پاسخگویی و	۴
طراحی سیستم گردش اطلاعات	حساب	۵
اصلاح نظام مالی و محاسباتی دولت	پس‌دهی	۶
سیستم پایش و بازرسی		۷
شناسایی مستمر مسائل عمومی و تعیین مستمر اولویت‌ها	سیستم برنامه‌ریزی ملی و خط‌مشی‌گذاری عمومی	۸
بهره‌گیری از «مدیریت دانش» و به کارگیری «تجارب» و «نتایج پژوهش‌ها» در خط‌مشی‌گذاری‌ها		۹
برنامه‌ریزی‌های کلان ملی در کشور (آسیب‌شناسی، طراحی سیستم برنامه‌ریزی)		۱۰
برنامه‌ریزی در موقعیت تحریم		۱۱
ساماندهی سیستم خط‌مشی‌گذاری		۱۲
اصلاح و توسعه سیستم اجرا و ارزیابی خط‌مشی‌ها		۱۳
حمایت از مردم در برابر آسیب‌های احتمالی ناشی از خط‌مشی‌ها		۱۴

ادامهٔ جدول

بهره‌وری در کلیه بخش‌های اقتصاد	بهره‌وری	۱۵
افزایش کیفیت و کاهش قیمت تمام شده		۱۶
بهره‌وری سازمان‌های عمومی		۱۷
خصوصی‌سازی در راستای سیاست‌های اصل ۴۴		۱۸
اصلاح بوروکراسی دولتی	ساختار کلان دولت و حکومت	۱۹
بازمهندسی ساختارها، فراگردها و شیوه‌های حکمرانی		۲۰
توسعه حکومت الکترونیک، بانکداری و تجارت الکترونیک		۲۱
خط‌مشی‌های حمایتی اقتصادی و اقتصاد یارانه	خط‌مشی‌های حمایتی	۲۲
مقررات و خط‌مشی‌های حمایتی غیر اقتصادی		۲۳
سنجش اثربخشی و کارایی حمایت‌ها		۲۴
رفاه اجتماعی، توانمندسازی و مبارزه با فقر	عدالت اجتماعی	۲۵
رصد و پایش عدالت اجتماعی در حوزه‌های مدیریت دولتی، اقتصاد، و بازرگانی و کسب‌وکار		۲۶
عدالت‌پژوهی در بخش‌های مدیریت دولتی، اقتصاد، و بازرگانی و کسب‌وکار		۲۷
جذب و هدایت سرمایه‌های خارجی	سرمایه‌گذاری	۲۸
حفظ و هدایت سرمایه‌های داخلی	و بازار سرمایه	۲۹

ادامهٔ جدول

آمایش سرزمین	نقشه راه اقتصاد کشور	۳۰
تدوین مدل توسعه مبتنی بر بهره‌وری منابع		۳۱
تدوین الگوی یکپارچه توسعه زیرساخت‌ها		۳۲
پدافند غیرعامل		۳۳
توسعه اقتصاد دانش‌بنیان		۳۴
سیستم پولی و ارزی	سیستم پولی، مالی، ارزی و بودجه‌ای کشور	۳۵
سیستم بودجه‌ریزی		۳۶
سیستم مالیاتی		۳۷
اصلاح بوروکراسی دولتی معطوف به حمایت از فضای کسب‌وکار	توسعه کارآفرینی و اصلاح فضای کسب‌وکار	۳۸
پیوستن به سازمان تجارت جهانی (راهکارهای تسهیل عضویت، و راهکارهای مدیریت پیامدهای منفی احتمالی)		۳۹
دیپلماسی اقتصادی و تجاری (به خصوص موارد معطوف به چالش‌های حقوقی پیوستن به سازمان تجارت جهانی)		۴۰
اصلاح خط‌مشی‌ها و راهبردهای ناظر بر فضای کسب‌وکار		۴۱
مدیریت واردات و مبارزه با قاچاق و دامپینگ		۴۲
توسعه صادرات		۴۳

ادامهٔ جدول

اصلاح سیستم گمرک کشور	توسعه کارآفرینی و اصلاح فضای کسب‌وکار	۴۴
توانمندسازی بخش غیردولتی و کسب‌وکارهای کوچک و متوسط		۴۵
اصلاح قوانین حمایت از حقوق مادی و معنوی افراد در بخش غیردولتی		۴۶
حمایت از فعالیت‌های تحقیق و توسعه و تجاری‌سازی ایده‌ها، خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها (از جمله، بهبود الگوی مدیریت پژوهش و نوآوری)		۴۷
مدیریت ریسک و بیمه		۴۸
توسعه کارآفرینی		۴۹
توانمندسازی منابع انسانی	اشتغال، بازار کار و نیروی انسانی	۵۰
اصلاح سیستم آموزشی و حرفه‌ای کشور		۵۱
قانون کار		۵۲
توسعه زمینه‌ها و فرصت‌های کار شایسته		۵۳
حفظ استعدادها و نیروهای متخصص		۵۴
اخلاق کار		۵۵
شناسایی ظرفیت‌ها و راهکارهای توسعه اقتصادی در شرایط تحریم (تحریم‌شکنی و دور زدن تحریم)	جهاد اقتصادی و اقتصاد تحریم	۵۶
امکان‌سنجی تولید و صادرات کالاها و خدمات دارای فناوری پیشرفته		۵۷
طراحی سیستم رصد مستمر تحولات اقتصاد و تجارت جهانی (با محوریت مجامع علمی و دانشگاهی)		۵۸

ادامه جدول

جهاد اقتصادی (توسعه فرهنگ جهادی در حوزه اقتصاد و کسب‌وکار)	توسعه فرهنگی در حوزه‌های معطوف به اداره امور	۵۹
فرهنگ‌سازی برای معطوف ساختن پژوهش‌های دانشگاهی به اولویت‌های ملی و منطقه‌ای	عمومی، اقتصاد و کسب‌وکار	۶۰
اصلاح الگوی مصرف	با تأکید بر فرهنگ جهادی	۶۱
توسعه کارکرد رسانه‌ها در اقتصاد و کسب‌وکار	نظریه‌های پایه	۶۲
توسعه سیستم تعلیم و تربیت رسمی و عمومی در حوزه‌های مدیریت دولتی، اقتصاد و کسب‌وکار	اداره امور عمومی، اقتصاد، و کسب‌وکار	۶۳
الگوی اسلامی - ایرانی اداره امور عمومی		۶۴
الگوی اسلامی - ایرانی اداره اقتصاد		۶۵
الگوی اسلامی - ایرانی اداره کسب و کار		۶۶

۸-۲- کمیسیون تخصصی فرهنگ و تمدن

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
اخلاق نظام‌های اجتماعی	اخلاق	۱
اخلاق علم (اخلاق آموزش، پژوهش و نهادهای علمی)		۲
اخلاق فناوری (زیست فناوری، فناوری پزشکی، نانو، فناوری اطلاعات)		۳
الگوی مطلوب تعامل فرهنگی ایران و جهان اسلام	اقتدار فرهنگی	۴
دیپلماسی عمومی مبتنی بر فرهنگ اسلامی	و بیداری	۵
مطالعات بیداری اسلامی و تمدن اسلامی	اسلامی	۶
سیاستگذاری‌بازی‌های رایانه‌ای	اوقات فراغت	۷
سیاستگذاری توسعه گردشگری اسلامی	و سرگرمی	۸
آسیب‌های اجتماعی (اعتیاد به مواد مخدر، روانگردان‌ها، مصرف مشروبات الکلی و دخانیات)	آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی	۹
جرایم رایانه‌ای و اینترنتی		۱۰
حقوق فرهنگی و اجتماعی		۱۱
نظریه تعلیم و تربیت اسلامی	تعلیم تربیت	۱۲
مطالعات جنگ نرم	تهاجم	۱۳
شبکه‌های ماهواره‌ای معاند	فرهنگی و	۱۴
امنیت فرهنگی و پدافند غیرعامل فرهنگی	جنگ نرم	۱۵

ادامهٔ جدول

۱۶	دین و دینداری	مطالعات سبک زندگی اسلامی - ایرانی
۱۷		فقه حکومتی و فقه اداره
۱۸		مطالعات جامعه قرآنی و نبوی
۱۹	رسانه‌های جمعی	رسانه‌های جهان اسلام
۲۰		نظام جامع رسانه‌ای کشور
۲۱		سیاست‌گذاری مطلوب مطبوعات کشور
۲۲	عدالت اجتماعی	نظریه عدالت اسلامی
۲۳	فرهنگ عمومی	مطالعات مناسک شادی و نشاط
۲۴		مصرف کالاهای فرهنگی
۲۵		مطالعات ارتقا فرهنگ عمومی: تعاون، نیکوکاری، فرهنگ وقف، وجدان کاری و تعظیم شعائر اسلامی، امر به معروف
۲۶	فرهنگ نظری	بررسی و آسیب‌شناسی آموزش و پژوهش علوم اجتماعی در ایران
۲۷		ساماندهی اصطلاحات فرهنگی و اجتماعی
۲۸		کرسی‌های آزاداندیشی فرهنگ و جامعه
۲۹		بررسی اندیشه‌های فرهنگی و اجتماعی متفکران مسلمان
۳۰	فضای مجازی	آسیب‌شناسی و آینده‌نگری فضای مجازی
۳۱		سیاست‌گذاری شبکه‌های اجتماعی ملی

ادامه جدول

پیوست فرهنگی طرح‌های ملی	مهندسی فرهنگی	۳۲
مدیریت تحول نهادهای فرهنگی و حوزه و دانشگاه		۳۳
مهندسی فرهنگی نهادهای سیاسی و اقتصادی و .... و عملکرد آنها		۳۴
سیاست‌گذاری تحکیم و تعالی بنیان خانواده		۳۵
نظام جامع پوشش زنان و عفاف و حجاب	نهاد خانواده و زنان	۳۶
سیاست‌گذاری توسعه ازدواج اسلامی ایرانی		۳۷
مطالعات و سیاست‌گذاری افزایش جمعیت با تأکید بر خانواده محوری		۳۸
مطالعه و برنامه‌ریزی فرهنگی ورزش حرفه‌ای و ورزش همگانی	ورزش	۳۹
مطالعات هویتی ایران در دوران معاصر	هویت، فرهنگ و تمدن	۴۰
مطالعات مهدویت و هویت آینده		۴۱
مطالعات انقلاب اسلامی و دفاع مقدس		۴۲
مطالعات و پژوهش‌های خط و ادب فارسی		۴۳

۹-۲- کمیسیون تخصصی حمل و نقل و عمران

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
حوزه حمل و نقل		
طراحی سیستم جامع حمل و نقل (ریلی، هوایی، زمینی و دریایی) و طراحی نقشه راه	نظام جامع حمل و نقل با رویکرد ملی - بین‌المللی	۱
ارتقای ارتباط بین مدهای هوایی، دریایی و جاده‌ای و ریلی و شبکه‌های انتقال لوله‌ای کشور		۲
افزایش ایمنی و امنیت در حوزه حمل و نقل و کاهش تلفات	ایمنی و امنیت	۳
ارتقای فرهنگ عمومی در استفاده از سیستم‌های حمل و نقل با رعایت الزامات فرهنگ اسلامی - ایرانی	فرهنگ و آموزش	۴
تحول نظام آموزشی با رویکرد نظام مولد، درون‌زا و برون‌گرا با اولویت رفع مشکلات کشور با تقویت مدیریت جهادی		۵
کاربرد انرژی‌های نوین و تجدیدپذیر و عملیاتی کردن فرایند ایده به محصول در مدهای مختلف حمل و نقلی	اقتصاد مقاومتی	۶
کاهش مصرف سوخت و انرژی با توسعه و جایگزینی منابع پایدار با رویکرد مدیریت مصرف		۷
مدیریت یکپارچه ترافیک و تقاضای سفر با اولویت‌دهی به حمل و نقل هوشمند و به روزرسانی آن		۸
بهبود راندمان حمل و نقل عمومی و افزایش بهره‌وری با رویکرد عدالت اجتماعی با به کارگیری فناوری‌های نوین		۹

ادامه جدول

تأمین منابع مالی پایدار و درآمدزایی در حوزه حمل و نقل مطابق الگوهای اقتصاد مقاومتی	اقتصاد مقاومتی	۱۰
توسعه بازار حمل و نقل بین‌المللی و ارتقا جایگاه حمل و نقل در منطقه با افزایش سهم و شکل‌دهی بازارهای جدید و گسترش جهانگردی		۱۱
تعادل عرضه - تقاضا با رویکرد پژوهش‌های کاربردی تقاضا محور		۱۲
مقابله با ضربه‌پذیری در حوزه حمل و نقل از جمله گلوگاه‌های تحریم		۱۳
حوزه عمران و زیرساخت		
سازه‌های دریایی فراساحلی	سازه‌های دریایی	۱۴
مصلح ساختمانی جدید، سبک، مقاوم و بازیافت آنها	مسکن و الگوی مصرف انرژی	۱۵
ساختمان‌های دوستدار محیط زیست با اولویت بهینه‌سازی مصرف انرژی		۱۶
بهینه‌سازی و مقاوم‌سازی در طرح‌های عمرانی (سازه‌ها و ابنیه‌ها)	مدیریت ساخت بخش‌های عمرانی	۱۷
فناوری‌های نوین در تولید مسکن انبوه، ایمن و پایدار		۱۸
زیرساخت‌ها و شبکه‌های زیربنایی (سد سیستم‌های انتقال مایعات و گازها، شبکه راه‌های جاده‌ای، سازه‌ای عظیم)		۱۹
توسعه دانش فنی در طراحی و ایجاد مخازن طبیعی و صنعتی مرتبط با آب، گاز و نفت		۲۰

ادامه جدول

پیش‌بینی و کاهش خطرهای بلایایی طبیعی با اولویت زلزله، سیل و طوفان	مدیریت ساخت	۲۱
فناوری‌های نوین در طراحی سیستم‌های تصفیه‌خانه‌ها و خطوط انتقال آب، فاضلاب و پسماندهای صنعتی و آب‌های کشاورزی	بخش‌های عمرانی	۲۲
بحران‌های اقتصادی و مسایل نظام مدیریت ساخت بر طرح‌های عمرانی	مدیریت بحران	۲۳
کاهش بحران در مجتمع‌های زیستی در سطح ملی، منطقه‌ای و محلی	در طرح‌های عمرانی	۲۴
حوزه معماری و شهرسازی		
معماری و شهرسازی مبتنی بر الگوی اسلامی - ایرانی	معماری و شهرسازی اسلامی - ایرانی	۲۵
نظام برنامه‌ریزی، طراحی شهری و معماری		۲۶
تبیین نظام برنامه‌ریزی طراحی شهری و معماری		۲۷
طراحی و ساماندهی فضای شهری و روستایی (با رعایت نیاز و آسایش کودکان، زنان، سالخوردگان، جانبازان و معلولان)		۲۸
شهرهای هوشمند و پایدار		۲۹
برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای (در راستای سبک زندگی ایرانی اسلامی و بهبود شرایط و کیفیت زندگی)		۳۰
ابعاد کالبدی شهرها در گسترش افقی و عمودی با تأکید بر هویت ایرانی - اسلامی		۳۱
ساماندهی جمعیت و فعالیت در فضای ملی		۳۲
جمعیت، فعالیت متناسب با منابع، توان محیطی و ظرفیت تحمل زیست‌بوم‌ها	آمایش فیزیکی سرزمین و پایداری محیطی	۳۳

ادامه جدول

۳۴	آمایش فیزیکی سرزمین و پایداری محیطی	پایداری محیطی و توسعه موزون شهر و روستا
۳۵	حقوق و قوانین	حاشیه‌نشینی، سکونت‌گاه‌های غیررسمی و حریم شهرها با رعایت ملاحظات «توسعه پایدار»
۳۶	و شهرسازی	عدالت، برابری و حقوق شهروندی در توسعه شهرها برای زندگی
۳۷	اقتصاد سبز و	تأمین منابع پایدار برای توسعه و عمران و مدیریت شهری و روستایی
۳۸	شهرسازی	شهرسازی و گسترش صنعت جهانگردی
حوزه فرابخشی و مرتبط با حمل و نقل و عمران		
۳۹	آلودگی‌های زیست‌محیطی	توسعه روش‌ها و فناوری‌های کنترل و کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی
۴۰	تغییرات و مدیریت راهبردی اقلیمی	مدیریت راهبردی تغییرات اقلیم در کشور
۴۱	به‌کارگیری و ارتقاء	کاربرد فناوری‌های نوین، بومی سازی و انطباق با شرایط اقلیمی- فرهنگی کشور
۴۲	فناوری‌های نوین	بهینه سازی روش های ساخت و مصالح بومی
۴۳	و بومی (با رعایت ویژگی‌های جغرافیایی کشور)	طراحی سخت‌افزاری - نرم‌افزاری سیستم‌های مختلف حمل و نقل و تسهیلات عمرانی (قطار، کشتی، هواپیما، وسایل نقلیه و...)

ادامه جدول

استفاده از شیوه‌های نوین انتقال فرآورده‌های کشاورزی با حفظ کیفیت آن	به‌کارگیری و ارتقاء فناوری‌های نوین و بومی (با رعایت ویژگی‌های جغرافیایی کشور)	۴۳

۱۰-۲- کمیسیون تخصصی دفاع، امنیت ملی و سیاست خارجی

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
شبکه دفاع سایبری	حوزه سایبری	۱
امنیت فضای تبادل اطلاعات (افتا)		۲
سامانه‌های نرم‌افزاری پایه امنیتی		۳
سیستم عامل بومی و امن ملی و دفاعی		۴
موتور جستجوی ملی		۵
مرکز ملی دفاع سایبری کشور		۶
فناوری روتر و سوئیچ ملی		۷
ذخیره‌سازی داده		۸
فناوری‌های انتقال داده نوری و دوربرد		۹
طراحی سامانه مدیریت شبکه (NMS)		۱۰
طراحی و ایجاد مرکز عملیات امنیت (SOC)		۱۱
دفاعی امنیتی کشور CERT		۱۲
شبکه راداری کشور	حوزه پدافند هوایی	۱۳
ارتباطات امن و مطمئن شبکه پدافند هوایی		۱۴
مرکز مونیتورینگ و اطلاعات راهبردی (SOC)		۱۵
پدافند هوایی (نرم و سخت)		۱۶
پایگاه اطلاعات و پردازش سریع رخدادهای بیولوژیک	بیوتروریسم (مقابله با تهدیدهای عوامل بیولوژیک)	۱۷
شناسایی و واکنش سریع با تهدیدهای زیستی		۱۸
فناوری‌های مرتبط با عوامل بیولوژیک		۱۹
جامع سلامت، امنیت غذایی و بهداشت مرتبط با تهدیدهای بیولوژیک		۲۰

ادامه جدول

امنیت اجتماعی	امنیت ملی در ابعاد	۲۱
امنیت ملی و رسانه‌های نوظهور	نرم (اجتماعی،	۲۲
امنیت ملی و فرهنگ	فرهنگی، رسانه و	۲۳
امنیت ملی و انقلاب اسلامی	تبلیغات)	۲۴
فناوری زیستی	فناوری‌های نوین و نوظهور و تهدیدهای امنیتی	۲۵
فناوری نانو		۲۶
فناوری اطلاعات و ارتباطات		۲۷
علوم و فناوری شناختی		۲۸
لیزر و اپتیک		۲۹
انرژی‌های نوظهور		۳۰
هوشمندسازی و رباتیک		۳۱
پدافند غیرعامل کشور		۳۲
آمایش سرزمین (اقتصادی، صنعتی، علمی و فناوری و ...)	پدافند غیرعامل و زیرساخت‌های حیاتی	۳۳
زیرساخت‌های حیاتی کشور (انرژی، مخابرات و ...)		۳۴
مدیریت بحران در مقابل رخدادهای طبیعی و غیرطبیعی		۳۵
یکپارچه‌سازی و جمع‌آوری اطلاعات راهبردی کشور		۳۶
اطلاعات مکانی ملی (GIS)	اشرافیت	۳۷
امنیت مرزها و مبادی حیاتی کشور	اطلاعاتی،	۳۸
فرماندهی و کنترل کشور	شناسائی و	۳۹
فناوری‌های مرتبط با حوزه شناسائی و مراقبت	مراقبت ملی	۴۰
سامانه موقعیت‌یابی محلی (LPS)		۴۱

ادامه جدول

جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات آکوستیکی قلمرو دریائی کشور	حوزه دریا و امنیت ملی	۴۲
سیستم امداد و نجات سامانه‌های زیرسطحی		۴۳
بانک جامع اطلاعات آکوستیکی سامانه‌های دریائی		۴۴
شبکه آزمایشگاه‌های ملی دریائی		۴۵
زیردریایی اکتشافی عمق متوسط و عمیق		۴۶
شناورهای ویژه		۴۷
دیپلماسی علم و فناوری	دیپلماسی عمومی (علم و فناوری)	۴۸
دیپلماسی و روابط بین‌الملل		۴۹
انجمن‌های دوستی و سازمان‌های مردم نهاد		۵۰
دیپلماسی و اقتصاد		۵۱
دیپلماسی و انرژی		۵۲
دیپلماسی و جنبش‌های اسلامی و مردمی		۵۳
حفظ و صیانت از نخبگان علم و فناوری		۵۴
امنیت ملی و آب و هوا	محیط زیست، علوم زمین و پدیده‌های نوظهور طبیعی	۵۵
امنیت ملی و عوامل ناشناخته نوظهور		۵۶
امنیت ملی و انرژی‌های نو		۵۷
قوانین و مقررات محیط زیست		۵۸
شناسائی، رصد تهدیدهای فضائی	امنیت فضائی	۵۹
سامانه مراقبت فضائی		۶۰
تهدیدات فضائی		۶۱
حقوق فضا		۶۲
پایگاه ملی رصد فضائی		۶۳

۱۱-۲- کمیسیون تخصصی حقوقی و قضایی

اولویت	محور اولویت‌دار	ردیف
الگوهای به زمامداری و بومی‌سازی آن مناسب با مقتضیات ایران	مطالعه تطبیقی حوزه حقوق عمومی (حقوق اساسی و اداری و کار)	۱
نظریه تفکیک قوا با رویکرد حل مشکلات ناشی از تداخل اختیارات و صلاحیت‌های قوای سه‌گانه در ایران		۲
رژیم‌های متفاوت استخدامی و تعارض‌های آن (مانند رژیم استخدامی شمول قانون مدیریت و رژیم مشمول قانون کار و دیگر رژیم‌های خاص)		۳
مشکلات ناشی از قراردادهای الحاقی با رویکرد افزایش نظارت مؤثر		۴
حقوق شهروندی		۵
مطالعه رویه دیوان عدالت و مراجع حل اختلاف کار و دیگر مراجع حل اختلاف تخصصی به هدف اصلاح و یکنواخت‌سازی		۶
نظام مجازات و درجه کارآمدی آن	مطالعه تطبیقی حوزه حقوق جزا و جرم‌شناسی	۷
بازبینی حقوقی ماهوی و شکلی کیفری با محوریت حقوق اصحاب دعوی		۸
مطالعات تطبیقی در حوزه جرم‌شناسی با رویکرد کاهش جرم و جرم‌زدایی		۹
مسائل حقوقی اداره بهتر زندان‌ها		۱۰
مطالعه رویه قضایی دادگاه کیفری، نظامی، انقلاب و دیگر مراجع خاص کیفری به هدف اصلاح و یکنواخت‌سازی		۱۱

ادامه جدول

حقوق هسته‌ای ایران و تحریم‌ها	مطالبات حوزه	۱۲
رژیم حقوقی دریای مازندران	حقوق بین الملل	۱۳
دریاها، رودخانه‌های مرزی و...	با رویکرد حل	۱۴
تقویت حل و فصل اختلاف‌های بین‌المللی (اختلاف بین دولت‌ها) از طریق فرا قضایی	مشکلات پیش روی ایران	۱۵
ناکارآمدهای حقوقی رژیم شرکت‌های بازرگانی	مطالعات تطبیقی حوزه حقوق تجاری و اقتصادی	۱۶
حقوق بازارهای مالی و پولی (بانک، بورس و بیمه...) به هدف یافتن ابزارهای حقوقی کارآمد		۱۷
برقراری نظام جامع مالکیت فکری با رویکرد تعادل حقوق و تقویت اقتصاد دانش‌بنیان		۱۸
حقوق انرژی به هدف ایجاد ابزارهای کارآمد حقوقی جهت جذب سرمایه و تأمین مالی، توسعه این حوزه		۱۹
مطالعات سازمان‌های اقتصادی و تجاری بین‌الملل به هدف ارزیابی حقوقی منافع ایران در الحاق با فقدان الحاق یا نحوه مشارکت و فعالیت		۲۰
مطالعه رویه دادگاه‌های ملی و نهادهای حل اختلاف تخصصی و مراجع بین‌المللی حل اختلاف‌های تجاری		۲۱
حقوق خانواده و احوال شخصیه	مطالعات تطبیقی حوزه حقوقی مدنی	۲۲
مسئولیت‌های مدنی تخصصی و ارتباط آن با نظام عام مسئولیت مدنی		۲۳
رژیم حقوقی مناسب اشکال نوین اموال		۲۴
مطالعه رویه قضایی دادگاه‌های حقوقی و دادگاه‌های خانواده و دیگر مراجع خاص به هدف اصلاح و یکنواخت‌سازی		۲۵

ادامه جدول

۲۶	چالش‌های حوزه قضایی	ایجاد دادگاه‌ها و سایر مراجع تخصصی حل اختلاف
۲۷		تقویت حل اختلاف از طرق فرا قضایی
۲۸		بررسی رویه قضایی دادگاه‌های عمومی و دیوان عدالت به هدف اصلاح و یکنواخت‌سازی
۲۹		مطالعه نقائص و مشکلات قانون آیین دادرسی کیفری جدید و قانون آیین دادرسی مدنی در مقام اعمال توسط دادگاه‌ها

❖ مقصود از مطالعه تطبیقی که در تمام موارد تکرار شده در محورهای اولویت‌دار، مطالعه حقوق اسلام، نظام حقوق موضوعه ایران، نظام‌های حقوق نوشته (رومی-ژرمنی)، نظام‌های حقوقی عرفی (کامن لا) درباره موضوع پژوهشی و ارزیابی نتایج حاصل و انتخاب بهترین راه حل با توجه به مقتضیات ایران است.

۳- طرح‌های کلان ملی پژوهش و فناوری مصوب شورای عالی عتف

ردیف	کمیسیون تخصصی مربوط	طرح کلان ملی
۱	انرژی	بومی‌سازی و توسعه دانش فنی طراحی و ساخت توربین گاز ۲۵ مگاوات با قابلیت افزایش تا ۳۰ مگاوات و کسب نشان ایرانی
۲		توسعه دانش فنی فرایند تبدیل هیدروژنی نفت خام و باقیمانده‌های سنگین
۳		مدیریت یکپارچه تولید از میدان گازی پارس جنوبی با تکیه بر انتقال و توسعه فناوری در حوزه‌های صنایع بالادستی، میان‌دستی و پایین‌دستی
۴		توسعه فناوری و ساخت توربین‌های مگاواتی ملی توربین بادی (ساخت نمونه ۲ مگاواتی)
۵		طرح ذخیره‌سازی زیر زمینی نفت و گاز
۶		ایجاد دانش فنی طراحی و ساخت راکتورهای هسته‌ای ملی با قدرت کم
۷		شبکه هوشمند برق ایران و پیاده‌سازی طرح نمونه
۸		طراحی و ساخت توربین گازی ۲۰۰ کیلوواتی با سیستم تولید همزمان برق و حرارت (CHP) برای تولید پراکنده و ذخیره‌سازی انرژی آن
۹		طراحی و ساخت سیکلوترون کوچک برای مصرف پزشکی
۱۰		کسب دانش فنی، بومی‌سازی و تولید صنعتی خانواده باتری‌های لیتیومی
۱۱	علوم پایه	طراحی و ساخت زنجیره تقویت‌گر لیزر با پالس فوق کوتاه و انرژی بالا
۱۲		طراحی و ساخت لیزر الکترون آزاد

ادامه جدول

ردیف	کمیسیون تخصصی مربوط	طرح کلان ملی
۱۳	صنایع، معادن و ارتباطات	دستیابی به فناوری‌های کلیدی و طراحی و ساخت ۳ فروند هواپیمای ۱۰۰ تا ۱۵۰ نفره
۱۴		شبکه ملی اطلاعات
۱۵		طراحی و اجرای طرح صنعتی میکروآلگ و تولید بیودیزل و مواد دیگر
۱۶		تولید بیولوژیکی هیدروژن و سایر فرآورده‌های با ارزش افزوده از ریز جلبک
۱۷		تدوین دانش فنی و احداث پایلوت ۵۰ تنی تولید سلول‌های خورشیدی از سیلیس
۱۸		طراحی و ساخت سفینه حامل موجود زنده
۱۹		طراحی و ساخت لامپ زیستی با استفاده از جلبک
۲۰		طرح توسعه رمز کشور
۲۱	کشاورزی، آب و منابع طبیعی	دانش و فناوری بازیافت پساب‌های شهری، صنعت و کشاورزی
۲۲		بررسی اثرات تغییر اقلیم و مدیریت خشکی و خشکسالی
۲۳		مدیریت ذخایر ژنتیک گیاهی، دامی و آبزیان
۲۴		مدیریت جامع حوزه‌های آبخیز
۲۵		دانش و فناوری استفاده از آب دریا و آب‌های شور برای استفاده در کشاورزی، شرب و صنعت
۲۶	سلامت، امنیت غذایی و رفاه اجتماعی	طرح جامع تولید واکسن‌های انسانی
۲۷		طرح جامع تولید واکسن‌های دام، طیور و آبزیان
۲۸		طراحی و ساخت پروتز عصبی حرکتی زیر جلدی برای بازیابی حرکت در افراد دچار ضایعه نخاعی
۲۹		مدیریت، سیاست‌گذاری و ارزیابی خطر آلاینده‌های مولد غذایی و محیط‌زیست

ادامهٔ جدول

ردیف	کمیسیون تخصصی مربوط	طرح کلان ملی
۳۰	حمل و نقل و عمران	طراحی کفی (platform) ملی برای خودروی سورای کلاس B
۳۱		ایجاد سامانه حمل و نقل هوشمند در کشور
۳۲		پیاده‌سازی یک سامانه حمل و نقل سریع‌السير ریلی با استفاده از آخرین دستاوردهای فناوری جهان
۳۳		مطالعات، بررسی و تدوین معیارهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری اسلامی - ایرانی
۳۴	دفاع، امنیت ملی و سیاست خارجی	طرح معماری و راه‌اندازی مرکز ملی دفاع سایبری و سامانه‌های زیرساختی فضای سایبری
۳۵		بومی‌سازی و توسعه فناوری‌های حوزهٔ زیرسطحی
۳۶		طرح جامع دفاع در برابر عوامل زیستی (بیوتروریسم)
۳۷		طرح جامع ایجاد و توسعه فناوری‌های مورد نیاز برای تجهیز و به‌روزرسانی شبکه رادارهای پدافند هوایی کشور
۳۸		طراحی و تولید سامانه‌های نرم افزاری پایه امنیتی
۳۹		طرح جامع سیاست خارجی برای دستیابی به اهداف دفاعی امنیتی سند چشم انداز
۴۰		طرح جامع مطالعات امنیت اجتماعی
۴۱		اکتساب فناوری طراحی، ساخت و تست موتور حامل فضایی با پیشرانه سرد
۴۲		طراحی و ساخت سامانه منظومه ماهواره‌ای تدافعی
۴۳		فلسفه سیاسی اسلامی
۴۴	علوم انسانی، معارف اسلامی و هنر	نقد و بررسی جریان‌های تفسیری قران

ادامهٔ جدول

نظام حکومتی الگو		۴۵
فرهنگ جامع زبان فارسی		۴۶
اصلاح خط‌مشی‌ها و سازوکارهای اقتصادی کشور با رویکرد اقتصاد مقاومتی	اقتصاد، مدیریت و بازرگانی	۴۷

بخش سوم: مروری بر اختیارها و وظایف

شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

مقدمه

با توجه به نقش تعیین کننده علوم و فناوری در تحقق اهداف سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران، مأموریت اصلی شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری راهبری توسعه علمی و فناوریانه کشور به منظور ارتقای مستمر جایگاه و اقتدار علمی و فناوری کشور با رسالت سیاستگذاری و نظارت فرابخشی و هماهنگی بین بخشی تعریف شده است.

در ادامه، اختیارات و وظایف محوله به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قوانین وضع شده کشور ارائه می شود. در بخش اول، وظایف محول شده به شورای عالی طبق قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و در بخش های بعدی وظایف محول شده به شورای عالی عطف طبق قانون برنامه پنجم توسعه کشور، قانون حمایت از شرکت های دانش بنیان، آیین نامه مناطق ویژه علم و فناوری، بند ۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۸۸، جزء دال بند ۲ قانون بودجه سال ۱۳۸۹، جزء الف بند ۱۰۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۰، بند ۸۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و بند ۱۱۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ پرداخته می شود.

۱- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون

اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

در اجرای ماده ۹۹ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و با هدف اصلی انسجام بخشیدن به امور اجرایی و سیاست‌گذاری نظام علمی، تحقیقاتی و فناوری کشور، قانون اهداف وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تدوین و در تاریخ ۱۳۸۳/۵/۱۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. در ماده ۳ قانون یاد شده تشکیل شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری پیش‌بینی شده است.

طبق ماده ۴ قانون مذکور، وظایف و اختیارات شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری عبارت است از:

- اولویت‌بندی و انتخاب طرح‌های اجرایی بلندمدت سرمایه‌گذاری کلان در بخش‌های آموزشی و پژوهشی و فناوری؛
- بررسی و پیشنهاد منابع مالی مورد نیاز در حوزه‌های علوم، تحقیقات و فناوری.

۲- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون

برنامه پنجم توسعه کشور

طبق قانون برنامه پنجم توسعه کشور که در تاریخ ۸۹/۱۱/۱۰ توسط ریاست محترم جمهور ابلاغ شد، تکالیف زیر بر عهده شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری گذارده شد:

- طبق بند "ه" ماده ۱۶ این قانون، دولت مجاز است به منظور دستیابی به جایگاه دوم علمی و فناوری در منطقه و تثبیت آن تا پایان برنامه پنجم، در راستای افزایش سهم تحقیق و پژوهش از تولید ناخالص داخلی به گونه‌ای برنامه‌ریزی کند که سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی، سالانه به میزان نیم درصد (۰,۵٪) افزایش یابد و تا پایان برنامه به سه درصد (۳٪) برسد. در این راستا منابع تحقیقات موضوع این بند را هر سال در بودجه سنواتی در قالب برنامه‌های خاص مشخص می‌کند و نیز در پایان سال گزارش عملکرد تحقیقاتی کشور موضوع این بند توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه می‌شود را به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ارائه کنند.
- طبق جزء ۴ بند "و" ماده ۱۶ این قانون، ایجاد هماهنگی بین نهادها و سازمان‌های پژوهشی کشور برای سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت کلان بر عهده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری است.
- طبق جزء ۶ بند "و" ماده ۱۶ این قانون، استقرار نظام یکپارچه پایش و ارزیابی علم و فناوری کشور تحت نظر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری با هماهنگی مرکز آمار ایران برای رصد وضعیت علمی کشور در

مقایس ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و تعیین میزان دستیابی به اهداف اسناد بالادستی مبتنی بر نظام فراگیر و پویای آمار ثبتی و ارائه گزارش سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی صورت می‌گیرد.

- طبق تبصره ۱ بند "و" ماده ۱۷، دستگاه‌های اجرائی مکلف هستند امکانات و تجهیزات پژوهشی و تحقیقاتی، آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها را با نرخ ترجیحی در اختیار مؤسسه‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان مورد تأیید شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری در چهارچوب مصوبه هیئت وزیران قرار دهند.

- طبق جزء ۱ بند "م" ماده ۲۲۴، کلیه دستگاه‌های اجرائی و مراکز تحقیقاتی وابسته به آنها و شرکت‌های دولتی که از اعتبارات بخش تحقیقات کشور (توسعه علوم و فناوری و یا اعتبارات پژوهشی) استفاده می‌کنند، موظف هستند این اعتبارات را بر اساس سیاستگذاری‌ها و اولویت‌های تحقیقاتی تعیین‌شده توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری هزینه کنند و هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد خود را به دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری ارائه دهند. شورا موظف است پس از دریافت گزارش و حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد گزارش جامعی از عملکرد اعتبارات تحقیقاتی کشور را به همراه نتایج و دستاوردهای پژوهشی تهیه و پس از تأیید در شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

۳- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق قانون

حمایت از شرکت‌ها و مؤسسه‌های دانش‌بنیان

در اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسه‌های دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراع‌های، در آبان سال ۱۳۸۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی و تایید شورای نگهبان رسید و طی نامه شماره ۲۵۸/۵۷۹۵۳ مورخ ۱۳۸۹/۸/۳۰ در ۱۳ ماده ابلاغ شد.

- طبق ماده ۲ قانون مذکور، شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری مسئولیت سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و پیگیری اجراء این قانون را بر عهده دارد. دبیرخانه شورا نیز مسئول پیگیری اجرای مصوبه‌های شورا از طریق دستگاه‌های مرتبط خواهد بود.

- همچنین در ماده ۴ این قانون ذکر شده که وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است در راستای قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۳۳ قانون اساسی مصوب بهمن‌ماه ۱۳۸۶ ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون، با همکاری کلیه دستگاه‌های دولتی، فهرست تمامی مراکز و مؤسسه‌های پژوهشی دولتی را تهیه و به شورا ارائه کند. شورا نیز موظف است ظرف سه ماه از تاریخ دریافت این فهرست، مراکز و مؤسسه‌های پژوهشی غیرحاکمیتی قابل واگذاری به بخش خصوصی و تعاونی را احصاء کنند و وزارت امور اقتصادی و دارایی مطابق قانون مذکور در این ماده زمینه واگذاری آنها را فراهم کند.

- طبق ماده ۵ آیین نامه مذکور، به منظور مساعدت برای تجاری‌سازی نوآوری‌ها، اختراع‌ها، شکوفاسازی و کاربردی کردن دانش‌فنی از طریق ارائه کمک و تسهیلات قرض‌الحسنه و تسهیلات بدون اخذ هرگونه تضمین و مشارکت با اختیار بخشش تمام یا بخشی از سهم مشارکت به

شرکت‌های دانش‌بنیان و همچنین برای حمایت از پارک‌های علم و فناوری صندوقی تحت عنوان صندوق نوآوری و شکوفایی وابسته به شورای عالی علوم تحقیقات و فناوری و زیر نظر رئیس شورا با سرمایه اولیه ۳۰ هزار میلیارد ریال تأسیس می‌شود که به تدریج حداکثر ظرف مدت ۳ سال از محل صندوق توسعه ملی یا حساب ذخیره ارزی تأمین می‌گردد و بر این اساس منابع مالی صندوق شامل کمک‌های دولت، اعتبارات مندرج در بودجه سالانه، هر گونه کمک و سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی و شرکت‌های دولتی وابسته و تابع، نهادهای عمومی غیردولتی و شهرداری‌ها و شرکت‌های وابسته و تابع است. بانک‌ها نیز می‌توانند بخشی از منابع تسهیلات موضوع صندوق یادشده را تأمین کنند.

- تهیه اساسنامه صندوق نوآوری و شکوفایی از دیگر وظایف شورا است و طبق تبصره ۳ ماده ۵ این قانون، تهیه اساسنامه صندوق شامل ارکان، وظایف، اختیارات، نحوه فعالیت، مدیریت و نظارت بر صندوق در چهارچوب این قانون توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

- بر اساس ماده ۱۲ قانون حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات، گزارش نحوه اجراء این قانون هر شش ماه یک‌بار توسط دبیرخانه شورا تهیه و به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌شود.

- ماده ۱۳ تأکید دارد آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون حداکثر ظرف سه ماه از تصویب آن توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۴- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق آیین‌نامه مناطق ویژه علم و فناوری

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱/۱۵، بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های علوم تحقیقات و فناوری و ارتباطات و فناوری اطلاعات و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه نحوه تأسیس و توسعه مناطق ویژه علم و فناوری کشور را در ۱۱ ماده تصویب کرد. این آیین‌نامه در تاریخ ۸۹/۴/۹ ابلاغ شد.

- طبق این آیین‌نامه، مناطق ویژه علم و فناوری، منظومه‌ای از امکانات علمی، صنعتی، تولیدی، آزمایشگاهی، تحقیقاتی، زیرساخت‌ها و محیط‌های ارتباطی، نهادها و مؤسسه‌ها، افراد و اطلاعات هستند که با تکیه بر خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها در یک گستره جغرافیایی و بر اساس یک نظام مدون و هم‌پیوند با اهداف و راهکارهای معین هماهنگ شده و با جذب فرصت‌ها و سرمایه‌های علمی، اقتصادی، انسانی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و اشتراک منافع همه طرف‌های ذی‌نفع و هم‌افزایی بین سازمان‌ها، مراکز و مؤسسه‌های حاضر در منطقه، سبب ارتقای فناوری و در نتیجه توسعه تولید، ثروت، رفاه ملی و ایجاد جامعه دانایی‌محور می‌شوند.

- در این آیین‌نامه وظایف متعددی بر عهده شورای عالی عتف گذاشته شده است که از مهم‌ترین آن می‌توان به ماده ۳ آن اشاره کرد. طبق ماده ۳ آیین‌نامه مذکور به منظور راهبری و مدیریت تأسیس و توسعه مناطق ویژه

علم و فناوری، شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری در سطح ملی مسئولیت‌های کلان زیر را به عهده خواهد داشت.

- ۱- تصویب طرح‌های اجرایی مناطق مصوب، موضوع ماده (۷) این آیین‌نامه؛
- ۲- تصویب اساسنامه، ضوابط و مقررات عمومی ناظر بر مناطق ویژه علم و فناوری؛
- ۳- تعیین مسئولیت‌های اجرایی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی مرتبط؛
- ۴- پیشنهاد اعطای تسهیلات و معافیت‌های لازم به مراجع قانونی مرتبط و ابلاغ مصوبه‌های لازم برای تشکیل سازمان‌های عامل استقرار و توسعه مناطق مصوب؛

۵- پیشنهاد منابع مالی مورد نیاز توسعه مناطق مصوب؛

- همچنین طبق ماده ۸ آیین‌نامه مذکور به منظور پیاده‌سازی نمونه‌ای از مناطق ویژه علم و فناوری در کشور و کسب و تدوین تجربه‌های بومی، منطقه ویژه علم و فناوری در شهر اصفهان تأسیس می‌شود. راه‌اندازی سایر مناطق ویژه علم و فناوری در نقاط مستعد دیگر پس از انجام مطالعات آمایش ملی و مطالعات بین‌المللی توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری برای تصویب به هیئت وزیران ارائه می‌شود.

۵- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق بند ۲۶

قانون بودجه سال ۱۳۸۸

طبق بند ۲۶ قانون بودجه سال ۱۳۸۸، کلیه دستگاه‌های اجرایی و مراکز تحقیقاتی وابسته به آنها و شرکت‌های دولتی که اعتبارات بخش تحقیقات کشور اعم از اعتبارات منظور شده در فصل توسعه علوم و فناوری و یا اعتبارات پژوهشی سایر فصول استفاده می‌کنند، موظف هستند این اعتبارات را بر اساس سیاستگذاری‌ها و اولویت‌های تحقیقاتی تعیین شده توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری هزینه کنند و هر سه ماه یک‌بار گزارش عملکرد خود را به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه کنند. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است پس از دریافت گزارش و حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۹ گزارش جامعی از عملکرد اعتبارات تحقیقاتی کشور را به همراه نتایج و دستاوردهای پژوهشی تهیه و پس از تأیید در شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

آیین‌نامه اجرائی این بند حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۸ توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۶- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق جزء

دال بند ۲ قانون بودجه سال ۱۳۸۹

کلیه دستگاه‌های اجرایی و مراکز تحقیقاتی وابسته به آنها و شرکت‌های دولتی (ارقام مندرج در پیوست شماره ۳ این قانون) که اعتبارات بخش تحقیقات کشور (اعم از اعتبارات منظور شده در فصل توسعه علوم و فناوری و یا اعتبارات پژوهشی سایر فصول) استفاده می‌کنند، موظف هستند این اعتبارات را بر اساس سیاستگذاری‌ها و اولویت‌های تحقیقاتی تعیین شده توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری هزینه کنند و هر سه ماه یک بار گزارش عملکرد خود را به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه نمایند. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است پس از دریافت گزارش و حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۹۰، گزارش جامعی از عملکرد اعتبارات تحقیقاتی کشور را به همراه نتایج و دستاوردهای پژوهشی تهیه و پس از تایید در شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

آیین‌نامه اجرائی این بند حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۹، توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۷- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق جزء

الف بند ۱۰۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۰

کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ علاوه بر اعتبارات پژوهشی که زیر هر دستگاه در پیوست‌های شماره (۳) و (۴) منظور شده است، مکلف هستند حداقل نیم درصد (۰/۵٪) تا سه درصد (۳٪) از اعتبارات خود به استثناء «اعتبارات فصول (۱) و (۶) و سرانه دانش‌آموزی وزارت آموزش و پرورش، بودجه هزینه‌ای و هزینه‌های مستقیم تولید شرکت‌های دولتی» را برای انجام امور پژوهشی و توسعه علمی و دانش فناوری در قالب موافقتنامه متبادل شده هزینه کنند. دستگاه اجرایی موظف است با رعایت قوانین و مقررات به اصلاح جداول بودجه شرکت‌های مذکور به نحوی اقدام کند که این اعتبارات در سرفصل جداگانه مشخص شود. اعتبارات موضوع این بند فقط در چهارچوب سیاست‌ها و نقشه جامع علمی کشور و با نظارت شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و اولویت‌های تحقیقاتی دستگاه‌ها و شرکت‌های مرتبط که به تصویب شورای مذکور می‌رسد و همچنین با رعایت جزء (۱) بند (م) ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه و قوانین و مقررات هزینه می‌شود.

اعتبارات موضوع این بند در موافقتنامه‌های مربوط توسط هر دستگاه اجرایی منظور می‌شود و مصرف آن در موارد دیگر ممنوع است. آیین‌نامه اجرایی این بند حداکثر تا پایان تیرماه ۱۳۹۰، توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۸- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق بند ۸۹

قانون بودجه سال ۱۳۹۱

کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاه‌های موضوع ماده (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ علاوه بر اعتبارات پژوهشی که زیر هر دستگاه در پیوست‌های شماره (۳) و (۴) منظور شده است، مکلف هستند حداقل نیم درصد (۰/۵٪) تا سه درصد (۳٪) از اعتبارات خود به‌استثنای «اعتبارات فصول (۱) و (۶) بودجه هزینه‌ای و سرانه دانش‌آموزی وزارت آموزش و پرورش و هزینه‌های مستقیم تولید شرکت‌های دولتی» را برای انجام امور پژوهشی و توسعه علمی و دانش فناوری هزینه نمایند.

دستگاه اجرائی موظف است با رعایت قوانین و مقررات به اصلاح جداول بودجه دستگاه‌های اجرایی مذکور به نحوی اقدام نماید که این اعتبارات در سرفصل جداگانه مشخص شود. اعتبارات موضوع این بند فقط در چارچوب سیاست‌ها و نقشه جامع علمی کشور و با نظارت شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و اولویت‌های تحقیقاتی دستگاه‌ها و شرکت‌های مرتبط که به تصویب شورای مذکور می‌رسد و همچنین با رعایت جزء (۱) بند (م) ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه و قوانین و مقررات هزینه می‌گردد.

اعتبارات موضوع این بند در موافقتنامه‌های مربوط توسط هر دستگاه اجرائی منظور می‌شود و مصرف آن در موارد دیگر ممنوع است. آیین‌نامه اجرائی این بند حداکثر تا پایان تیرماه ۱۳۹۱، توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۹- اختیارات و وظایف شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری طبق بند ۱۱۶

قانون بودجه سال ۱۳۹۲

کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند یک درصد (۱٪) تا ۳ درصد از اعتبارات خود را برای انجام امور پژوهشی و توسعه فناوری هزینه نمایند. اعتبارات موضوع این بند فقط در چهارچوب سیاست‌ها و نقشه جامع علمی کشور مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و نظارت شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و اولویت‌های تحقیقاتی دستگاه‌ها و شرکت‌های ذی‌ربط که به تصویب شورای مذکور می‌رسد و همچنین با رعایت جزء (۱) بند (م) ماده (۲۲۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و قوانین و مقررات هزینه می‌شود، مصرف اعتبارات موضوع این بند در موارد دیگر ممنوع است. آیین‌نامه اجرایی این بند حداکثر تا پایان تیرماه ۱۳۹۲ توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.